

TRANSILVANIA

ORGANUL

ASOCIAȚIUNII PENTRU LITERATURA ROMÂNĂ ȘI CULTURA
POPORULUI ROMÂN.

Nr. VI—VII.

Sibiu, Iulie—August 1901.

Anul XXXII.

„BIBLIOTECA POPORALĂ“ A ASOCIAȚIUNII.

În scopul de a da poporului nostru dela țară o lectură bună și efțină, care să desvoalte în el gustul de cetire, să-i dee distracție și instrucțiuni folositoare și totodată să-i ridice și nobilizeze simțul și judecata morală, — comitetul central al „Asociațiunii“, âncă prin concludul seu Nr. 106 din 4 Maiu 1899 a inițiat editarea unei „Biblioteci populare“, și publicând pân' acum în doué rënduri concurs pentru a provedé această bibliotecă cu scrieri corespundătoare scopului, a și început editarea ei cu doué broșuri de „Povestiri din viața țeranilor români“.

Prin instituirea secțiunilor sciințifice-literare Asociațiunea creându-și acum un organ de specialitate, care să-i fie un bun sfetnic în lucrarea ei literară, Comitetul central a cerut concursul acestei corporațiuni pentru a asigura viitorul „Biblioteci populare“ și a-i da condițiunile unei desvoltări pe deplin corespundătoare trebuințelor reale ale poporului nostru.

Zeloasa secțiune literară, căreia i-s'a încredințat studiarea acestei chestiuni, i-a dat toată atențiunea și ocupându-se serios cu deslegarea ei aproape în toate ședințele ce le-a ținut, — după-ce a convenit asupra principiilor conducătoare, — a însărcinat pe valorosul ei membru, D. Andreiu Bârseanu, cu elaborarea unui studiu mai aprofundat asupra modalităților continuării „Biblioteci populare“.

Lucrarea D. Bârseanu, întrunind consensul celorlalți membri, a fost prezentată ședinței plenare a secțiunilor din 1/14 Iulie a. c. și fiind intimpinată și aici cu multă bunăvoință, a fost înaintată la comitetul central cu puține modificări de caracter financiar.

Comitetul central a primit întru toate propunerile secțiunilor și a și provădit în budgetul anului viitor suma trebuincioasă pentru realizarea lor. Astfel dacă adunarea generală va aproba proiectul de budget, de cea-ce — mai ales în partea de sub întrebare — nu ne putem îndoii, — Asociațiunea va pute edita și pune la dispoziția poporului nostru an de an o mică serie de scrieri de valoare și importanță deosebită, și pe această cale „Biblioteca poporală“ în timp scurt va deveni o adevărată comoară literară pentru poporul dela țară.

Între asemenea împrejurări studiul Dlui prof. Bârseanu fiind de interes pentru cercuri mai largi, comitetul central a dispus publicarea lui în „Transilvania“, ca toți câți se preocupă de înaintarea culturală a poporului nostru, și mai ales acele cercuri cari vor fi chemate a conlucra la realizarea „Bibliotecii populare“, să fie deplin orientate asupra scopurilor ce le urmăresce această publicațiune, precum și asupra căilor și mijloacelor, prin cari Asociațiunea intenționează realizarea ei.

Dăm deci în următoarele lucrarea Dlui prof. Bârseanu în întreg cuprinsul ei :

Nr. 461—1901.

Prea onorat comitet central!

Prin hârtia d-lui prim-secretar din 6 Novembre 1900 am fost invitați, conform punctului e) din §. 11 al Regulamentului pentru secțiunile științifice-literare ale „Asociațiunii“, să propunem câte-va subiecte nouă pentru „Biblioteca poporală“, edată de „Asociațiunea“ noastră. N'am fost în pozițiune a ne pute pronunța imediat asupra acestei cestiuni, ei înainte de a urma invitării d-lui prim-secretar, ne-am simțit datori a ne ocupa ceva mai cu de-amăruntul cu cestiunea numitei „Bibliotecii populare“, ca astfel să putem face recomandarea noastră în deplină cunoscință de cauză. Resultatul reflexiunilor și consultărilor noastre în această privință ne luăm voie a'l supune aprecierii Prea On. comitet central în următoarele :

Motivul edării unei nouă „Bibliotecii populare“ din partea „Asociațiunii“ noastre, întru-cât ne este nouă cunoscut, n'a putut fi altul, decât, de o parte, că „Asociațiunea“ a căutat, conform chemării sale, a contribui și ea la lățirea gustului de cetit și prin aceasta la propagarea culturai în sinul poporului nostru, iar de altă parte împrejurarea, că la punerea în executare a acestei probleme organele Asociațiunii noastre s'au lovit de greutatea, că nu în toate ramurile avem scrieri potrivite pentru popor. Astfel s'a constatat necesitatea, ca prin darea la lumină a unei nouă serii de scrieri

poporale să se delătore lacunele existente și astfel să se înlesnească cultivarea poporului nostru în toate direcțiunile.

Problema de a pune la dispoziția publicului nostru celui mare o asemenea serie de cărți poporale și-a luat-o „Asociațiunea“ noastră asupra sa, și după cum am amintit mai sus, prin aceasta ea nu face alt-ceva, decât își indeplinește o parte din chemarea sa, pentru carea a și fost în prima linie întemeiată.

Se nasce acum întrebarea: Ce fel de scrieri au să între în șirul cărților poporale, ce le va eda „Asociațiunea“ noastră, și totodată cum ar fi mai consult a se purcede, ca „Biblioteca poporală“, inițiată de „Asociațiune“, să se poată realiza cât mai curând și să fie în adevăr de folos pentru poporul nostru?

Răspunsul la prima din aceste două întrebări este ușurat în mare măsură prin „repertoriul de cărți pentru bibliotecile poporale ale Asociațiunii“, publicat în numărul din Februarie — Martie 1900 al organului Asociațiunii noastre, în care repertoriu s'a introdus partea cea mai mare din produsele literaturii noastre, care ar pute figura într'o bibliotecă poporală.

Dacă vom arunca o privire asupra acestui repertoriu, vom vedé, că scrierile de distracție cuprind partea cea mai mare dintr'ensul și anume mai bine reprezentat este folclorul: colecțiunile de povești, snoave, anecdote, proverbe, gâcitori și poesii poporale, — acele produse ale spiritului poporului nostru, „de prin lume adunate și iarăși la lume date“, care vor rămâne totdeauna un titlu de glorie al Românului și cari vor forma încă multă vreme hrana spirituală cea mai plăcută a lui.

De asemenea literatura poporală scrisă sau așa numitele „cărți poporane“ sunt binișor reprezentate, deși trebuie să recunoașcem, că dela V. Aron, I. Barac și Anton Pan, n'am făcut progrese tocmai așa de mari în această privință. Locul „cărților poporane“ l'a cuprins, după cum era și natural la o literatură în stadiu de dezvoltare, literatura frumoasă artistică, din ale cărei produse, după-cum ne arată și „repertoriul“, o parte însemnată se pot ceti cu folos și de cetitorii cu mai puțină cunoscință de carte.

Nu tot așa de mulțămiiți vom rămâne, dacă vom cerceta cărțile de istorie și de geografie cuprinse în „repertoriu“, mai cu seamă având în vedere însemnătatea cunoscințelor istorice și geografice pentru fiecare popor și totodată atențiunea, ce o dau astăzi istoriei naționale toate popoarele cu dor de viață. E drept, că în repertoriul des citat, numărul cărților de istorie și geografie se urcă la 81, și dacă am socoti și altele, care nu sunt introduse într'insul, numărul acesta ar fi încă și mai mare, — totuși dacă vom cerceta cu băgare de seamă, câte din aceste cărți sunt scrise în adevăr pentru popor și mai departe câte din ele se pot procura fără jertfe prea mari materiale din partea omului din popor, ne vom convinge, că o bibliotecă poporală istorică-geografică, cu deosebire cu subiecte din trecutul poporului nostru, încă ne lipsese.

Va obiecta cine-va, că la noi studiile istorice sunt încă la început, că o parte mare din trecutul poporului nostru este acoperită și acum de un vël misterios, și că prin urmare aceasta e cauza de căpetenie, că literatura noastră istorică-poporală este așa de săracă. Concedem lucrul acesta până la un punct; cu toate acestea însă cine ar pute contesta, că chiar în stadiul actual al științei noastre istorice nu s'ar pute schița nisce tablouri interesante și în același timp istoricesce exacte din diferitele epoce ale existenței poporului nostru? Ce ar pute să impedece pe scriitorii noștri, să infățișeze într'o serie de broșuri populare figurile cele mari istorice din trecutul poporului nostru din această patrie, ca pilde pentru present și totodată ca un prinos pentru jertfele de odinioară? Cucerirea Daciei de Romani, viața romană în Dacia, începuturile de organizare ale poporului nostru din aceste părți în lumea medievală, trista soarte o iobagiului român și încercările lui de a'și mai ușura lanțurile robiei, luptele pentru apărarea credinței strămoșesci, începuturile culturii noastre naționale și renascerea dela începutul secolului trecut, iată tot atâtea materii, care ar pute ispiti peana unui scriitor cu tragere de inimă pentru trecutul nostru național și care tractate cu cunoștință de cauză și cu destulă vioiciune, ar încălqi inima omului nostru din popor. De asemenea care Român ar pute rămănea nepăsător față cu mărețele figuri din trecutul poporului nostru: a lui Ioan Inocențiu Micul, a lui George Șincai și a lui Petru Maior, al lui Dimitrie Cichindeal și a lui Paul Iorgovici, a lui George Lazăr și a lui Samuil Vulcan, a lui Avram Iancu și a lui Simeon Bărnuț, a lui Andreiu Șaguna și a lui Andreiu Mocioni, a lui George Barițiu și a lui Alexandru Papiu Ilarianu, a lui Traian Doda și a lui David Urs de Margine; mai departe ale binefăcătorilor poporului nostru, ca: Simeon Ramonțai, Emanuil Gojdu, Andronic, Olteanu și alții? E vorba numai, ca asemenea figuri și alte asemenea acestora să fie bine caracterisate, împrejurările, în mijlocul cărora au trăit și au lucrat bărbații amintiți, să fie bine înțelese și bine expuse — și nu cea mai neînsemnată cerință, — ca limbagiul, în care se vor scrie asemenea tablouri și biografii istorice, să fie în adevăr poporal.

Pe lângă subiectele acestea din istoria națională s'ar pute tracta și unele partii din istoria omenimei întregi, împreună cu biografiile oamenilor celor mai ilustri, iară din materialul geografic ar trebui să se dea atențiune cu deosebire descrierii regiunilor celor mai frumoase locuite de Români, împreună cu obiceiurile și tradițiunile poporului nostru din ținuturile respective. —

Și mai puțin mulțămii vom fi, dacă vom cerceta cărțile din „reper-toriu“, cuprinse sub despărțemintele: Științe naturale, medicină și igienă, literatură economică. Ori și cine va trebui să constate, că în privința aceasta la noi s'a lucrat prea puțin până acum și chiar puținul, care există, numai în parte corespunde cerințelor unor scrieri în adevăr populare.

Și tocmai de asemenea scrieri avem mai mare lipsă.

În urma împrăjurilor nefavorabile din trecut, poporul nostru, neavând parte de o instrucțiune temeinică, a rămas înapoi într'o mulțime de ramuri de cunoștințe, în care popoarele mai favorabil situate au făcut, cu deosebire în veacul din urmă, progrese uimitoare.

Omul nostru din popor încă nici astăzi nu-și poate explica într'un mod rațional multe din fenomenele naturale, ce le vede în jurul său, ci este predominant de o mulțime de prejudeții, el nu-și scie îngrijii încă destul de bine de sănătatea sa, ci de multe ori se lasă la voia întâmplării sau se dă cu ușurință pe mâinile șarlatanilor, cari îl speculează în tot chipul; săteanul nostru în multe părți își cultivează pământul său într'un mod primitiv, muncind din greu pentru un rezultat neînsemnat și totodată nesciindu-se folosi pe deplin de rezultatul muncii sale; el nu se scie ajuta la cazuri de strimtoare materială și cade ușor pe mâna usurarilor, cari îl store fără milă, — iară de altă parte nici de avantajele băncilor nu se scie folosi, ci în urma unui mic împrumut se îngloadă în datorii, cari de multe ori îl aduc la săpă de lemn; el nu-și scie apăra drepturile sale față de alții, ci de multe ori suferă pe bună dreptate sau umblă căciulindu-se dela unul la altul, ca să câștige prin umilință aceea ce i s'ar cuveni după drept. În sfârșit câte greșeli se fac încă și astăzi la creșterea copiilor noștri, câte mlădițe fragede ale poporului nostru se prăpădesc înainte de a ajunge la desvoltare, în urma lipsei de îngrijire sau a unei îngrijiri necorespunzătoare, și iarăși de câte ori casa părintească lucră tocmai împotriva școalei, în loc să-i dea mână de ajutor acesteia la creșterea și conducerea fiilor sei!

Pentru delăturarea acestor defecte ale poporului nostru trebuie lucrat pe toate terenele și cu toate mijloacele: în școală și în biserică, prin jurnale și prin prelegeri publice, cu peana și cu vorba. La lucrarea aceasta de luminare și de emancipare materială și spirituală a poporului nostru, o colecțiune de scrieri bune populare, care să fie un adevărat izvor de cunoștințe folositoare, un prieten iscusit și gata de sfat în ori și ce împrăjuri ale vieții, — o astfel de colecțiune ar face serviciile cele mai prețioase.

Intr'o astfel de colecțiune ar avé loc, de pildă, următoarele materii:

I. Din igienă și medicină.

1. Trupul omenesc și îngrijirea lui.
2. Boalele și delăturarea lor.
3. Boalele speciale, care se întêlnesc mai des la poporul nostru.
4. Boalele lipicioase și evitarea lor.
5. Copiii mici și îngrijirea lor.

II. Economia câmpului, grădinăritul și economia de vite.

1. Pământul și îngrijirea lui.
2. Productele agricole cele mai rentabile pentru poporul nostru și cultivarea lor.

3. Mașinile agricole și folosirea lor.
4. Cultivarea legumelor, a florilor, a nutrețurilor.
5. Păstrarea și întrebuințarea rațională a poamelor și a legumelor.
6. Animalele de casă și îngrijirea lor.
7. Boalele de vite și vindecarea lor.
8. Laptele și întrebuințarea lui.
9. Îngrijirea albinelor și a vermilor de mătasă.

III. Economia casnică.

1. Locuințele omenești și îngrijirea lor.
2. Datorințele buneie econoame.
3. Spălatul, călcatul, gătitul bucatelor, conservarea alimentelor și alte cunoscințe pentru econoame.
4. Împărțirea muncii în decursul anului și întrebuințarea rațională a timpului.

IV. Din pedagogie.

1. Crescerea rațională a copiilor în familie.
2. Însemnătatea școalei și spriginul, ce are a' da familia învățatorului.
3. Ce cariere să alegem pentru fiii noștrii și cum să'i pregătim pentru ele?

V. Din economia națională.

1. Muncă, avere, credit (principii de economie).
2. Cruțarea și foloasele ei.
3. Băncile și întrebuințarea lor.
4. Societățile de asigurare și folosul asigurărilor.

VI. Negoț și meserie.

1. Legea cambială și explicarea ei.
2. Legea de meserii și aplicarea ei.
3. Principii de contabilitate.

VII. Noțiuni de drept.

1. Drepturile cetățenesci în Ungaria și exercitarea lor.
2. Procedura la moșteniri și intabulări.
3. Legea militară și aplicarea ei.
4. Legea comunală.
5. Legile pentru pășunit, pădurărit și paza câmpului.

VIII. Știință popularisată.

1. Corpurile cereșei și mișcările lor.
2. Pământul și însușirile lui.
3. Aerul.
4. Apa și însemnătatea ei în economia naturei și în viața omenească.
5. Noțiuni de meteorologie.
6. Vulcanii și cutremurele de pământ.

7. Marea și însușirile ei.
8. Puterea aburilor și întrebuințarea ei.
9. Electricitatea și magnetismul, și aplicarea lor.
10. Întocmirile moderne de comunicațiune.
11. Timpul și împărțirea lui (calendarul).
12. Viața organismelor și legătura între om și celelalte vietăți.
13. Principii de chemie, tractate în mod poporal, cu aplicațiune la viața de toate zilele.

Ni se va face, poate, și aici observarea, că unele din materiile amintite mai sus au fost tractate în mod poporal încă dela începutul secolului trecut și ca exemple ni se vor aduce broșurile „învătătoare meșteșugului de a face zahar din ciocălăi de cucuruz, sau pâne și crohmală (scrobeală) de cartofe“, de care face amintire Constantin Negruzzi în povestirea sa: „Cum am învățat românesce“, sau Macroviotica d-rului Pavel Vasici, publicată în a. 1844—45. Sau poate se vor aminti ultimele scrieri de știință popularisată, apărute la noi, Românii de sub coroana Sf. Stefan, ca: Higiena poporală a regretatului Dr. G. Vuia; Higiena copilului până la etatea de 7 ani, scrisă de d-l Simeon Stoica și premiată de Asociațiunea noastră, sau prețioasa broșură a d-lui I. F. Negruțiu despre „Grădina de legumi“ (Blaj, 1898); sau în fine cele câte-va broșuri de cuprins științific din „Biblioteca pentru toți“ (ed. Müller, București), traduse din limbi străine și înregistrate și în „repertoriul“ din 1900, ori broșurile, cele mai multe în adevăr populare, apărute în „Biblioteca poporală a administrației domeniului Coroanei“ din România.

Nu tăgăduim, că și în privința popularisării științii și a lățirii cunoștințelor folositoare s'au făcut la noi Românii unele începuturi, ceea-ce de altmintrelea este și ușor de înțeles în urma evoluțiunii generale din timpul din urmă pe aceste terene. Ceea-ce am afirmat mai sus și ce repetăm și și acum, este, că lucrările populare din domeniul științei aplicate, apărute la noi până acum, sunt și prea puține și totodată prea puțin sistematice.

Cu două-trei broșuri răslețe, scrise cu mai mult sau mai puțin succes asupra unor materii de interes și de folos pentru popor, nu ne putem mulțami. Dimpotrivă tocmai pe terenul acesta, de o însemnătate așa de mare pentru prosperarea poporului nostru, trebuie dezvoltată o acțiune cât se poate de sistematică. Trebuie studiate cu temei toate cestiunile, ce ating viața materială și intelectuală a poporului, toate relațiunile, de care este legată existența și bunăstarea lui, și în toate privințele să i se dea lămuririle trebuincioase, sfaturile cele mai prielnice, și anume aceste lămuriri și sfaturi să i se împărtășească astfel, încât să le înțeleagă cu înlesnire și înțelegându-le, să le urmeze cu plăcere.

N'am voi să repetăm observările făcute mai sus față cu scrierile de cuprins istoric, dar cu toate acestea, având în vedere însemnătatea lucrului, trebuie să întrebăm și aici: Câte din publicațiunile noastre de cuprins științific-poporal sunt scrise cu claritatea necesară; câte din ele au știut găsi tonul potrivit, ca omul din popor să le poată pricepe fără multă greutate ?

Căci nu trebuie uitat un lucru, când e vorba de scrieri menite a pătrunde în toate straturile poporului. Scriitorul popular trebuie să porceadă în lucrările sale, în tocmă cum porcede un învățător bun față cu o clasă de începători. El trebuie să se apropie cât se poate de mult de gradul de pricepere al cetitorilor sei, să se ferească de ori-și-ce noțiune străină înțelegerei lor, ori-și-ce lucru nou să-1 illustreze cu exemple potrivite și să-și dea seamă totdeauna de cuvintele, ce le folosește, ocolind ori-și-ce expresiune, care ar pute rămâne neînțeleasă, sau cărea i s'ar pute da un înțeles necorrespunzător.

Altfel ori și ce muncă este zadarnică. Școlarul începător, tractat astfel, pleacă capul pe bancă obosit sau își îndreaptă ochii disgustați spre fereastră, iară omul din popor aruncă cât colo cartea, care îi spune minunății sau îi grăiesce într'o limbă neînțeleasă.

Aici s'ar pute face o observare și față cu scrierile populare, apărute în România. Deși trebuie recunoscut, că în timpul din urmă frații nostri de preste munți au făcut pe terenul acesta progrese remarcabile, de o parte dând cărților menite pentru popor o mai mare atențiune ca până acum, iar de altă parte ferindu-se de terminii străini, cari împetriștau scrierile de mai înainte, — dovadă „Biblioteca populară a administrației domeniului Coroanei“ și foaia populară „Albina“, — totuși silințele lor nu ne pot dispensa dela lucrarea, ce trebuie să o întreprindem în interesul poporului nostru din patrie. Causa este, că împrejurările, în care trăiesce săteanul din România se deosebesc în multe privințe de împrejurările dela noi; în cărțile populare, date la lumină acolo întâlnim multe lucruri, care nu se potrivesc cu cele dela noi, întâlnim termini, cari la noi nu sunt înțeleși. Foloasele literaturii științifice-populare vor fi cu atât mai mari, cu cât această literatură se va acomoda mai mult împrejurărilor, sub care trăiesce poporul, pentru care se cultivă.

Prin urmare, resumând cele de mai sus, biblioteca populară a Asociațiunei noastre va cuprinde în prima linie scrieri din domeniul istoriei naționale și al geografiei țărilor locuite de Români, și totodată va fi o colecțiune de scrieri din știința popularisată, propagând în sinul poporului nostru cunoștințe folositoare pe terenul higienei și medicinei, al agronomiei, grădinaritului și economiei de vite, al economiei casnice, al pedagogiei, al economiei naționale, al negoțului și industriei, al dreptului aplicat, și al diverselor științe reale. Pe lângă aceste materii s'ar pute introduce în biblioteca, despre care e vorba, și subiecte de cuprins moralisător, precum și piese alese dela autorii nostri mai vechi, care astăzi nu se mai află așa de ușor și care, pentru a fi înțelese mai cu înlesnire, ar trebui adnotate și înzestrate cu explicările istorice necesare.

Este întrebarea acum :

Cum s'ar pute realiza din partea Asociațiunei noastre o asemenea bibliotecă populară, care ar pute contribui în adevăr la luminarea poporului nostru și la înzestrarea lui cu cunoștințele cele mai de lipsă pentru viață ?

La întrebarea aceasta vom răspunde prin următoarele puncte :

1. Asociațiunea va continua cu editarea „Bibliotecei populare“ inaugurate, dând la iveală o serie de cărțile populare de cuprinsul indicat mai sus, în extensiune de 4—6 coale de tipar în 8° mic, care se vor vinde cu prețul de 10—20 cr. de exemplar. Pentru a se pute tipări din partea Asociațiunii în fie-care an cel puțin 5—6 asemenea broșuri „Asociațiunea“ va prelimina în bugetul său anual suma de 3000 coroane.

2. Subiectele destinate a se tracta în cărțile, ce vor forma „Biblioteca populară“ a Asociațiunii vor fi hotărâte după specialități din partea secțiunilor științifice-literare, cari totodată vor fi însărcinate cu examinarea manuscrisurilor înainte spre tipărire. Autorii lucrărilor primite în cadrul „Bibliotecei populare“ vor fi remunerați pentru munca lor cu suma de 30 coroane pentru fie-care coală de tipar, având a rămâne edițiunea primă din aceste lucrări, în 2000 exemplare, proprietatea Asociațiunii, eară eventualele edițiuni ulterioare proprietatea autorilor.

3. De oare-ce modalitatea folosită până acum pentru acuirea materialului de publicat în „Biblioteca populară“, anume excrierea de concurs cu premii pentru scrierile cele mai bune, nu se pare destul de practică, trăgându-se printr'insa prea mult întreaga întreprindere, eară de altă parte, după-cum dovedesce experiența de până acum, nedând totdeauna rezultatele așteptate, — secțiunea este de părere, ca această modalitate să fie părăsită și pe viitor biurul Asociațiunii, după ascultarea părerii secțiunilor, să se adreseze personal la oamenii noștri de carte : preoți, profesori și învățători, medici, avocați, agricultori etc., cari au dat și până acuma dovezi, că știu mănui peana cu oare-care dexteritate, rugându-i, să binevoiască a se angaja cu tractarea populară a unuia din subiectele, ce cad în specialitatea dâșilor, cu scopul, ca aceste lucrări să se tipărească sub condițiunile amintite în „Biblioteca populară“ a Asociațiunii. În chipul acesta sperăm, că Asociațiunea va pute ajunge mai ușor la procurarea lucrărilor de lipsă pentru des numita bibliotecă și totodată credem, că și materialul, ce va ave să se publice în această bibliotecă, va oferi mai multă soliditate, decât dacă procurarea lui se va supune și mai departe eventualităților unui concurs.

De sine se înțelege, că la lucrarea aceasta, menită a contribui la luminarea și înaintarea poporului nostru, în prima linie sunt chemați a da mâna de ajutor membrii secțiunilor științifice-literare. Ei sunt datori a premerge cu exemplu bun, ca astfel și ceilalți cărturari, la cari se va adresa biurul Asociațiunii noastre, să primească cu plăcere asupra-le a jertfi câte-va oare din timpul lor liber pentru a face și pe alții părtași de cunoștințele lor.

Instituțiune cu totul recentă, care n'a avut încă ocaziune a se afirma, secțiunile științifice-literare ale Asociațiunii noastre sunt privite cu neîncredere din unele părți. Mijlocul cel mai potrivit de a delătura această neîncredere și a justifica dreptul de existență al secțiunilor va fi, după a noastră părere, tocmai o participare cât se poate mai activă la lucrarea

aceasta de înzestrare a poporului nostru cu lectură potrivită în toate ramurile științelor și prin aceasta la cultivarea lui. Lucrări de știință înaltă, după pregătirea și după împrejurările, în care trăiesc cei mai mulți dintre noi, cu greu vor pute răsară acum deocamdată din mijlocul secțiunilor noastre; să facem însă fără amânare, aceea ce putem face și ceea-ce suntem datori a face!

Exscrierea de concurs pentru lucrările menite a face parte din „Biblioteca populară a Asociațiunii“ va rămâne rezervată numai pentru astfel de materii, pentru care nu s'ar afla o persoană potrivită între scriitorii noștri, sau pentru care nu s'ar angaja nici unul dintre autorii noștri cunoscuți.

Acestea sunt propunerile noastre, în ceea-ce privesce edarea mai de parte a „Bibliotecei populare“ a Asociațiunii.

Credem, că Prea On. Comitet central va binevoi a accepta vederile noastre cu atât mai mult, cu cât aceste vederi în genere nu se depărtează prea tare de pașii întreprinși până acum în această afacere de Prea Onor. Comitet, ci numai în unele privințe indică câte-va măsuri, care ni-se par mai acomodate pentru ajungerea scopului urmărit.

Brașov, 18 Iunie v. 1901.

La însărcinarea secțiunii literare:

Andrei Bârseanu,
membru al secțiunii.

SCIINȚĂ, LITERATURĂ ȘI ARTĂ.

Repertoriu bibliografic

al producțiunii literare române din țeară pe anul 1900.

(*Observări*) Extrasele din presa periodică sunt făcute din numerii apăruiți în decursul anului 1900. La extragere reproducerea din altă operă sau foi, precum și traducerea — afară de cele de valoare liter. superioară — nu au fost considerate.

Cifrele înșirate între (), indică numerii foilor în cari s'au publicat articolele respective, iar cele puse între [], arată paginile revistelor unde se încep scrierile remarcate.

I. Literatura bisericească.

A. Scrieri teologice.

Boiu Zacharia: Tom. III. **Cuvântări bisericesci la înmormântări, parastase, etc.** edit. I. form. 8°, pag. 352+10, prețul 3 cor., (Rec. „Telegraful Rom.“ Nr. 60—1899 și 32—1900; „Tribuna“ Nr. 142—1900; „Foaia Pedag.“ ex 1899 pag. 284; „Familia“ 1900 pag. 488). Tip. archid. Sibiiu.

Episcopatul Provinciiei metrop. gr. cat. de A.-Iulia: **Epistola pastorală**, pentru iubileul Sf. Uniri, form. 8°, pag. 56.

Szmigelszki V. Dr.: **Istoria legii nouă**, tom. II. Iisus ca preot, form. 8°, pag. 323, prețul 3 cor. 40 fil., (Rec. „Transilvania“ 1900, pag. 102). Tip. sem. Blaj.

B. Cărți religioase.

Apostol, form. 4°, pag. 312, prețul 7 cor., Tip. archid. Sibiiu.

Canon de rugăciune către Domnul nostru Iisus Christos, ediț. jubilară form. 8°, pag. 14, prețul 10 fil. Tip. diec. Gherla.

Cântecul lui Adam, când a fost scos din raiu, form. 4°, pag. 48, prețul 24. Tip. Ciurcu Brașov.

Carte de rugăciuni, cereri și laude form. 8° pag. 200, prețul 80 fil. Tip. diec. Gherla.

Darabant Cornelii: Viața Preacuratei Vergure Maria, Născătoarea de Dumneșeu, form. 8°, pag. 68, prețul 20 fil. Tip. „Aurora“ Gherla.

Octoichul mic, form. 8°, pag. 319, prețul 1 cor. 60 fil. Tip. archid. Sibiiu.

Octoichul cel mic, ed. II. 8°, prețul 2 cor. 87 fil. Tip. diec. Caransebeș.

Papiu Ioan: Amicul bun, colecțiune de lecturi consolidatoare de caracter. ediț. II. form. 8°, pag. 46, prețul 20 fil. Tip. diec. Gherla.

Pomenirea prea onor. Brâu al prea S. de Dumneșeu Născătoare, form. 8°, pag. 16, prețul 10 fil. Tip. diec. Gherla.

Simu George: Pe pragul mormântului, form. 8°, pag. 120, prețul 50 fil. Tip. „Aurora“ Gherla.

Todoran A.: Nu mă uita, ediț. V. form. 8°, pag. 88, prețul 50 fil. Tip. „Aurora“ Gherla.

— **Pietatea poporului**, ediț. V. form. 8°, pag. 32, prețul 20 fil. Tip. „Aurora“ Gherla.

Ucenescu George: Sonorul, sau frumos răsunătoarele plânsături ale înmorm... lui Iisus, form. 8°, pag. 20, prețul 24 fil. Recensie în „Gazeta Trans.“. Tip H. Zeidner, Brașov.

C. Cărți de administrație bisericească.

Consistorul arhiepiscopesc Sibiiu: Protocolul sinodului 1899, form. 8°, pag. 166+3, prețul 1 cor. 20 fil. Tip. archid. Sibiiu.

Consistorul diecesan Arad: Protocolul sinodului diecesan din Arad pe 1900, form. 8°, prețul 2 cor. Tip. diec. Arad.

Consistorul metropolitan Sibiiu: Statutul organic, form. 8°, pag. 68, prețul 50 fil. Tip. archid. Sibiiu.

Schematismul clerului din diecesa Gherlei pe anul 1900, form. 4°, pag. 350 prețul 2 cor. Tip. diec. Gherla.

În presa periodică.

Organele noastre bisericești, s'au ocupat mai ales cu chestiuni de administrație bisericească, cari nu aparțin obiectului ce ne preocupă, și astfel nu le vom remarca la acest loc. Scrierile de istorie bisericească le vom aminti la literatura istorică.

„*Telegraful Român*“ (org. arhiepiscopescii gr. or. din Transilvania“, apare de 3-ori pe septemână în Sibiiu, an. XLVIII, preț K 14.— pe an) a publicat în materie de literatură bisericească: „Despre cauzele cari produc indiferentismul religios-moral în poporul nostru, și despre mijloacele pentru întărirea acestuia“, disertațiune de G. Babeș (Nr. 5. 6. 7. 8).

„*Unirea*“ (org. metropoliei gr. cat. rom. din Ungaria și Transilvania, apare în Blaj, odată pe septemână, an. X., preț. K 10.—). Insemn. simbolică a porumbului (Nr. 2. 3). P. Grapini, Păstorul sufl. în praxă (4—11), — Mama Sf. Augustin, schiță ist. cult., traducere, (12—52), — Lumina în cultul D-șeesc (16—23), — O carte rituală (32), — Din practica vieții pastorale (35—36), — Anul 1700, de C. Domșa (49—52).

„*Foaia Diecesană*“ (org. diecesei gr. or. rom. de Caransebeș, odată pe septemână, an. XIV, preț. K 10.— pe an). Mai multe predici de Dr. G. Popovici (2), Mih. Juica (1), Nic. Jurca (3) și Const. Dure (12. 13),

apoi o serie de articole polemice de Dr. P. Barbu, ca răspuns la darea de seamă publicată de Sim. Popescu asupra scrierilor sale bisericesci (31—34, 36—39, 47—52).

„*Biserica și Școala*“ (org. diecesei gr. or. rom. de Arad, apare în Arad, odată pe săptămână, an. XXIV, preț. K 10.—): Preotul ca învățătorul poporului [p. 17], — Paralelă între etica mosaică și etica creștină, de Dr. P. Șpan [34], — Musica, arhitectura și pictura bisericească [37], — Observ. psihol. asupra anabaptismului, de P. Givulescu [51], — Măsuri contra anabaptismului de P. Sêrbu [85], — Cultul div. domestic ca mijloc educativ [186], — Chestia cu pocăiții [329, 337], — Universalitatea religiunii [255], — Despre biserică [284], — Spiritul creștinismului [315], Primatul apostolesc de I. Nicorescu [316], — Misiunea mor. a bisericii [323], — Ist. cântării bisericesci de P. Georgescu [333], — Necesitatea predicării [371], — Iconografia creștină [383], — Sf. Cruce, de Hr. N. Țapu [427], — Despre serbătorile legii vechi și serb. legii noue [436], — În fine mai multe predici de ep. Ios. Goldiș [2. 113], M. Păcățan [30. 76], Al. Muntean I. Vas. [391. 447], I. Nicorescu [165], I. Muntean [258] etc.

II. *Literatura școlară.*

A. *Scrieri pedagogice.*

- Dariu Ioan*: **Recompensele și pedepsele în școala poporală**; după Fr. Wiedemann. form. 8°, pag. 61, prețul 60 fil. Tip. „Mureșian“ Brașov.
- Joandrea George*: **Treptele culturale istorice în școala Herbart-Zileriană**, după Rein, Pickel și Scheller, form. 8°, pag. 22, Retip. din Rap. școlai din Lugoș, Tip. C. Traunfellner, Lugoș.
- **Concentrațiunea învățământului în școala Herbart-Zilleriană**, după Rein, Pickel, Scheller, form. 8°, pag. 29, Retip. din „Foaia diec.“ Tip. diec. Caransebeș.
- Negruț Ioan F.*: **Regulament pentru afacerile interne ale comitetului central**, ale desp. și adunării generale a reuniunii învățătorilor din archidieceasa gr. cath. de Alba-Iulia, form. 8°, pag. 23. Tip. sem. în Blaj.
- Onișiu V.*: **Conferențele ped. ale corpului profesoral din Brașov din anii 1897—1900.** Seria II. form. 8°, pag. 262, reprod. din anuare. Tip. Ciureu & Co Brașov.
- Petrișor Teodor V.*: **Educațiunea socială, disertațiune**, form. 16°, pag. 40, prețul 20 fil. Tip. diec. Caransebeș.
- Protocolul adunării generale a X-a**, a reuniunii învăț. din diecesa Arad, prot. I—VII pe 1900, prețul 40 fil. Tip. diec. Arad.
- Velcean Iosif*: **Cestiunea pedepselor**, form. 8°, pag. 36, prețul 40 fil. (Retip. din „Foaia Pedag.“ 1899), Tip. archid. Sibiu.

B. *Scrieri didactice.*

- Abecedar pentru școlaele confesionale gr. cath. din diecesa Gherlei**, ediț. X. form. 8°, pag. 84, prețul 36 fil. Tip. diec. Gherla.
- Barbu Petru Dr.*: **Istorieare biblice**, II carte de religiune pentru școlaele poporale. ediț. III. form. 8°, pag. 64. prețul 30 fil. Tip. diec. Caransebeș.
- **Istoria bisericească**, III carte de Religiune pentru școlaele poporale, ediț. II. form. 8°, pag. 62, prețul 30 fil. Tip. diec. Caransebeș.
- **Istoria sântă a Testamentului vechiu**, I carte de religiune pentru școlaele medii, ediț. II, form. 8°, pag. 98, prețul 80 fil. Tip. diec. Caransebeș.

- Bogdan Nicolae*: **Gramatica limbei române pentru cl. I și II. gimn., reală și civilă.** form. 8°, pag. 186, prețul 2 cor. (Rec. Seria II, din conferențele ped. ale corp. profesoral Brașov). Tip. Ciurecu, Brașov. Ed. H. Zeidner, Brașov.
- **Manual de limba maghiară pentru cl. I. gimn., reală și civilă, part. I.** form. 8°, pag. 108, prețul 1 cor. Edit. H. Zeidner, Brașov.
- Chelariu George*: **Curs elementar de zoologie și botanică pentru cl. I. gimnas. și reală,** form. 8°, pag. 224, prețul 2 cor. 60 fil. Brașov 1901. Edit. Ciurecu, Brașov.
- Dariu Ioan*: **Carte de cântece pentru tinerimea școlară de ambe sexe și de toate gradele (ilustr.)** ediț. II. form. 16°, pag. 176, prețul 60 fil. (Rec. „Telegr. Rom.“ Nr. 76 1900 „Transilvania“ 1900, pag. 200) „Trib. Poporului“ Nr. 163. Tipogr. archid. Sibiiu. Edit. H. Zeidner, Brașov.
- Dengi I. Dr. și Hodoș Enea*: **Manual de limba maghiară,** form. 8°, pag. 183, prețul 2 cor. 40 fil. Tip. diec. Caransebeș.
- Dumbravă V. și Borlan V.* trad. după *Dr. Sztérényi Hugo*. **Istoria naturală p. cl. I a școalelor medii,** 8°, pag. 146, 2 cor. 40 fil. Tip. „Lámpel K.“, Bpesta. (Rec. „Tribuna liter.“, pag. 154).
- Georgescu Ioan*: **Legendar economic pentru școalele economice de repetițiune și adulți,** form. 8°, pag. VII+163 prețul 80 fil. Tip. sem. Blaj.
- Geografia pentru școalele populare,** ediț. V. form. 8°, pag. 48, prețul 36 fil. Tip. sem. Blaj.
- Goldiș Vasile*. **Geografia pentru școalele populare**
- Hodoș Enea*: **Manual de limba română, gramatică și carte de cetire pentru preparandii, școalele medii și civile,** ediț. I. form. 8°, pag. 160, prețul 2 cor. Tip. diec. Caransebeș.
- Hodoș Enea*: **Ăntăia carte de scriere și cetire,** ediț. II. form. 8°, pag. 70, prețul 50 fil. Tip. diec. Caransebeș.
- Învățătura creștinească sau catechismul mic,** ediț. XX. form. 8°, pag. 32, prețul 20 fil. Tip. diec. Gherla.
- Istoria biblică pentru școalele elementare din diecesa Gherlei. Testamentul vechiu.** Ediț. II. form. 8°, pag. 68, prețul 50 fil. Tip. diec. Gherla.
- Istoria biblică a testamentului nou pentru folosul școalelor populare elementare din diecesa Gherlei.** Ediț. II. form. 8°, pag. 62, prețul 40 fil. Tip. diec. Gherla.
- Istoria biblică din vechiul și noul testament,** ediț. IV. form. 8°, pag. 120, prețul 60 fil. Tip. Ciurecu, Brașov.
- Koos și Goldiș*: **Abecdar maghiar român,** form. 8°, pag. 72, prețul 40 fil. Ciurecu, Brașov.
- Ludu George și Dariu Ioan*. **Istorie biblice . . . pentru an. III și IV de școală ed. IV,** 8°, pag. 119, 60 fil. Tip. Ciurecu, Brașov.
- Medrea Damaschin*: **Geografia comitatului Arad pentru cl. III a școalelor populare,** form. 4°, pag. 76, prețul 70 fil. „Tribuna Poporului“ Arad.
- Negruț I. F. și Ungurean P.*: **Exerciții pentru învățarea limbei maghiare.** Ediț. V. form. 8°, pag. 104, prețul 50 fil. Tip. sem. Blaj.
- Nestor Silvestru*: **Elemente de constituțiunea patriei,** form. 8°, pag. 63, prețul 40 fil. Tip. sem. Blaj.
- Papiu Ioan*: **Gramatica limbei române pentru școalele inferioare, partea I—III,** ediț. II. form. 8°, pag. 156, prețul 1 cor. Tip. diec. Gherla.
- Pipoș Petru Dr.*: **Pedagogia pentru preparandii (școale normale),** form. 8°, pag. 110, prețul 2 cor. Tip. „Minerva“, Orăștie.
- Pletosu Greg.*: **Propedeutica filosofică pentru inv. secund. Partea II. Logica,** ediț. I. form. 8°, pag. 76, prețul 1 cor. 40 fil., (Rec. „Telegr. Rom.“ Nr. 84—1899 ref. la tom. I.), Edit. autorului. Tip. Csallner, Bistrița.
- Pop Gavril*: **Catechism mic pentru începătorii din școalele populare gr. cat.,** form. 8°, pag. 30, prețul 20 fil. Tip. sem. Blaj.
- Pop Nicolau*: **Geografia Ungariei și elemente din geografia generală pentru școalele populare (cu harta Ungariei).** form. 8°, pag. 72, prețul 50 fil. Tip. H. Zeidner, Brașov.
- Popescu Ioan*: **Ăntăia carte de cetire,** form. 8°, pag. 80, prețul 60 fil. Tip. archid. Sibiiu.
- **A doaua carte de cetire,** form. 8°, pag. 111, prețul 60 fil. Tip. archid. Sibiiu.

- Prietimii*...: Carte de citire română cl. II. form. 8°, pag. 112, prețul 56 fil. Tip. Ciureu, Brașov.
- Pușcariu Ilarion Dr.*: Istoria bisericească pentru școalele populare, form. 8°. pag. 87, prețul 60 fil. Tip. arch. Sibiiu.
- *Istoria biblica*, în folosul școalelor populare 8°. pag. 139, preț. 60 fil. Tipografia archid. Sibiiu.
- Szörényi B.*: Manual de geografie pentru elevii din școalele populare, ediț. II., 8°, pag. 100, preț. 70 fil. Tip. diecesană, Caransebeș.
- Vlaicu Arseniu*: Curs complet de limba franceză, metoda I. Tetter. Partea I și II. 8°, pag. 234, 2 cor. 40 fil.
- *Partea III*, 8°, pag. 218 2 cor. 40 fil. (Rec. de Dr. C. Lacea în seria II din conf. ped. ale corp. prof. din Brașov).
- *Partea IV*, 8°, pag. 294, 2 cor. 80 fil. (Rec. ca la partea III). Ed. H. Zeidner, Brașov.
- *Grammaire française*, 8°, pag. 96, 1 cor. 20 fil. Ed. H. Zeidner, Brașov.

C. Programe școlare.

- Anuarul XXXVI al gimn. mare public român gr. or. din Brașov pe anul 1899/900. *Virgil Onițiu*. 8° pag. 204. (Rec. „Transilvania“, 1900, pag. 195). Ediț. școalelor. Tip. Ciureu, Brașov.
- Anuarul școalei comerciale super. gr. or. rom. din Brașov pe anul școl. 1899/900. *Arseniu Vlaicu*. 8°, pag. 96. (Rec. „Transilvania“ 1900, p. 195), Tip. Ciureu, Brașov.
- Programa XVI. a instit. pedagogic-teologic din Sibiiu pe 1899/900; *Dr. E. R. Roșca*. 8°, pag. 88. Tip. archid., Sibiiu.
- Programa gim. super. gr. cat. din Blaj pe anul 1899/1900; *Directorul gimnasiului*. 8° pag. 88. (Rec. „Transilvania“ 1900, p. 195). Tip. semin., Blaj.
- Programa XIV a școalei civile de fete a Asoc. pe anul școlar 1899/900; *Dr. Vasile Bologa*, 8°, pag. 45. (Rec. „Transilvania“ 1900, p. 198). Tip. archid., Sibiiu.
- Programa XIV a gimn. public gr. or. român din Brad pe a. 1899/1900. *George Pârdu*. 8°, pag. 47. Tip. archid., Sibiiu.
- Programa gimn. sup. gr. cat. și a școalelor elem. din Beiuș pe 1899/1900 8°, pag. 108 + 50. Tip. „Aurora“ Gherla.
- Raportul al XXXVII-lea despre gimnas. sup. fundațional din Năsăud pe anul școlar 1899/900. *Ioan Gheție*. 8°, pag. 66 + 49 preț. 1 cor. (Rec. „Transilvania“ 1900). Ed. gimnas. Tip. C. Csallner, Bistrița.
- Raportul III al școalelor capitale ortodoxe române de băieți și fetițe din Lugoj pe a. școlar 1899/900 *George Joundrea*. 8°, pag. 56. Tip. Traunfellner. Edit. Dir. școalei.

În presa periodică.

„*Foia Pedagogică*“ (a apărut în Sibiiu de 2-ori pe lună, an. IV., preț. K 6— pe an). Dintre valoroasele publicațiuni ale acestei reviste remarcăm următoarele articole de Dr. D. P. Barcianu: Reforma învățământului din ist. natur. în școalele populare [p. 1, 33, 65], Raport despre vizitarea școalelor [367], — de Dr. I. Stroia: Excursiunile școlare [225, 257], Priviri istorice asupra procedării la învățarea citirii și scrierii [290, 321, 353], La chestia posturilor vacante de învăț. conf. [234], — de I. Paicu: Folosiți pauzele dintre oare pentru studiarea caracterului copiilor [110], Cine poartă vina caracterelor slabe [179], — de I. Velcean: Dotația și poziția învăț. rom. [142], — de G. Dragoescu: Manualele de școală [97, 129, 161], apoi de alții articolele: Din igiena școlară [114], — Iubileul de 50 ani al școalei gr. or. rom. din Brașov [198], etc. și mai multe

modele de lecțiuni de Dr. D. P. Barcianu, Dr. I. Stroia, I. Pavel, G. Maican, C. Popa, etc.

Este de regretat, că această valoroasă revistă, care făcea cele mai bune servicii învățământului nostru, după o existență de abia 4 ani a trebuit sistată din cauza că nu a fost îndestul sprijinită de învățătorime.

„*Foiaia școlastică*“ (org. Reuniunii învăț. gr. cat. din archidieceasa de A.-Iulia și Făgăraș, an. II. preț. K 6—, apare în Blaj, de 2-ori pe lună): de I. Birou: Prelegeri practice, etc. [p. 6, 19, 27, 37, 67, 107, 131, 163, 171], — de M. Gr. Borgovan: Schițe de pe terenul educațiunii practice [4, 13, 21, 30, 36, 45, 51, 61, 70, 76, 92], — de E. Câmpian: Lecție de aplicație din Geografie [166, 177], — de M. Niculescu: Analisa și sinteza [43], — de N. Pop: Sentimentul relig. și cultivarea lui [116, 122, 130, 141], — de P. Ungurian: Proposiția contrară [59], — de Dr. Ioan Rațiu: Demândarea și supunerea în pedagogie [11], — Andr. Mureșianu ca pedagog [50, 69, 75], I. F. Herbart [89, 105, 113, 211], Influența societății asupra copiilor [146], Educațiunea la Romani [153, 161, 179, 190], — de T. Vandor: Disciplină și disciplinare [17, 25, 33], Jocul băeților [42], Aprofundări etice [73] și în fine de G. B. Pascu: Pedepsele școlare [117, 124].

„*Biserica și Școala*“, (u. s.): Elementul educativ în învățământ de I. Tisu [19], — Educațiunea religioasă [25], — Administrațiunea învățământului [41, 121, 142], — Rolul învățătorului în școala poporală de I. Grofșorean [70], — Momentele psih. în desvoltarea atențiunii [74], — Studiul religiunii [91, 102], — Scopul gen. al educațiunii [153], — Principii de educ. intelectuală [240], — Școalele de repetițiune de I. Vuia [420].

„*Telegraful Român*“ (u. s.): de Dr. I. Blaga: Problema școlii române (Nr. 121).

„*Foiaia Diecesană*“ (u. s.) Concentrarea învățământului în școala Herbart-Zilleriană, după Dr. W. Rein de G. Joandrea (Nr. 24, 25, 26), — Educațiunea socială, disert. de T. V. Petrișor (43, 47), — Elena Biju: Limba mat. în anul I de școală (53).

III. Literatură frumoasă.

A. Poesii.

Deleanu Ioan B.: Țiganiada sau Alexandria ai țigănească. Povestire în stichuri, form. 8°, pag. 216, prețul 90 fil. Tip. Ciureu, Brașov.

Infocata și nenorocita dragoste a lui Filarot și Antusei, povestire în versuri, form. 8°, pag. 32, prețul 24 fil. Tip. Ciureu, Brașov.

Ioan dela Buceci: Dintre imitațiunile lui, form. 8°, pag. 228, prețul 2 cor. Tip. Ciureu, Brașov.

În presa periodică.

„*Familia*“ (foaie beletr. și soc. ilustr. an. XXXVI, apare în Orade, odată pe săptămână, pr. K 16, pe an), a publicat numeroase poesii de Maria Cioban, Maria Cunțan, I. Dafin, Elena din Ardeal, St. O. Iosif,

H. G. Lecca, V. B. Muntelescu, C. Pavelescu, Sân-Petreanul, N. Rădulescu-Niger, I. Roman, C. Sandu, I. Scurtu, Sorin, I. Stanca, Al. Vernescu, Ios. Vulcan, etc.

„*Revista Ilustrată*“ (foaie enc. lit. lunară, apare în Șoimuș, cu ilustrațiuni, an. III, pr. K 12 pe an): a publicat poesii de Boca Aron Velchereanul [65, 78, 79, 125], — Enea Pop Bota [45], — V. B. Muntelescu [5], — T. Oltean [28], Ant. Popp [123], — I. Sceopul [14, 49, 76], — G. Simu [139], — P. S. Simon [8, 67, 98, 106, 107, 128, 133], — Fl. Todoran [92] și alții [80, 93, 161, 92, 165, 12, 23, 16, 28, 147, 162, 116].

„*Tribuna*“ (ziar politic apare în Sibiu de 5 ori pe săptămână an. XV. pr. K 28— pe an) a publicat:

a) în *foaia principală* poesii de I. Scurtu (Nr. 106, 115), Maria Cioban (109), Tr. M. Mihaiu (21), Oct. Goga (1, 139, 160, 204, 236), Em. Sabo (209) și alții: (5, 8, 9, 14, 15, 17, 21, 24, 25, 28, 31) mai departe;

b) în „*Tribuna Literară*“, suplement de Duminică la ziarul „*Tribuna*“ (v. ac.), a publicat poesii de Ulp. Traian Mihaiu [3, 7, 20, 26, 65, 85, 89], — I. Scurtu [22, 31, 41, 53, 69, 71, 81 și 181], — V. Bontescu [102], — El. din Ardeal [34], — Em. Sabo [141], — și alții [20, 22, 86, 98, 113, 141, 185].

„*Gazeta Transilvaniei*“ (ziar pol. cotidian, apare în Brașov, anul LXIII, pr. K 24— pe an) a publicat poesii de Sân-Petreanul (Nr. 5, 40, 81, 96, 152, 158, 181, 185, 191), P. Dulfu (81), Z. Bârsan (130, 240, 246, 257), Ecat. Pitiș (206), V. Purece (206), I. Dariu (206), A. Ciato (212, 218) și alții (262, 268).

„*Tribuna poporului*“ (ziar pol., apare în Arad, de 5 ori pe săptămână, = an. IV., pr. K 20— pe an) a publicat un număr mai mare de poesii, și anume de Al. Muntean al I. Vas. (Nr. 1, 33, 67, 79, 121, 163, 182, 192, 239), Ios. Stanca (1, 14, 103, 141), P. Șpan (1), Mar. Cioban (23, 24, 26, 208, 213, 223, 239), G. Bodnariu (33, 67, 89, 99), I. Encescu (33, 38, 84), Mar. Cunțan (42, 194, 199, 239), A. B. Velchereanul (74), și mulți alții (3, 14, 19, 24, 33, 38, 45, 48, 74, 84, 94, 98, 99, 103, 104, 107, 108, 113, 118, 121, 132, 180, 182, 201, 205, 211, 217, 221, 226, 233, 235).

„*Telegraful Român*“ (u. s.): poesii de Mar. Cioban (Nr. 17), Seb. Stanca (48, 60, 75, 91), Naia (84).

„*Foaia poporului*“ (foaie pop. septem., apare în Sibiu, an. VIII., preț K 4— pe an): poesii de A. Boca Velcher. (Nr. 15, 22), I. Dariu (26, 48), I. Scurtu (52), P. Drăgoiu (1), Stef. Teglaru (12) și dela Budila (7).

„*Bunul Econom*“ (foaie pop. econ., apare în Orăștie, odată pe săptămână, pr. K 4— pe an) a publicat poesii de Mar. Cioban (11, 12, 13, 15, 24, 25, 26) și St. O. Iosif (22, 38).

„*Unirea*“ poesii de V. B. Muntelescu (Nr. 1), I. C. Domșa (31), I. Agârbiceanu (16, 18, 22, 25). Alfius (16), E. Sabo (41), și alții (16, 20).

B. *Literatura dramatică.*

- Chendi Ilariu și Sandu C.*: Ziua învierii epilog dramatic în 3 acte de Henrich Ibsen form. 8°, pag. 93, prețul 1 cor. (Recens. în „Trib. Pop.“ Nr. 140). Tip. „Minerva“, Orăștie.
- *Ioan Botezătorul*, tragedie în 5 acte și un preludiu de Herman Sudermann, form. 8°, pag. 144, prețul 2 cor.
- Darabant Cornel*: *Distrașii*, comedie într'un act, de Aug. Kotzebue, for. 8°, pag. 32, prețul 20 fil. Tip. „Aurora“, Gherla.
- Păcățian T. V.*, după *Raupach*: *Sâmbăta morților*, dramă din popor în 5 acte, form. 8°, pag. 108, prețul 60 fil. Sibiu „Tipografia“.
- Țintariu Nicolau*: *Otrava Femeiească*, comedie, form. 16°, pag. 19, prețul 20 fil. Tipogr. „Aurora“ Gherla.

În presa periodică.

Scrieri dramatice au publicat în anul 1900 următoarele foi:

„*Familia*“ (u. s.) Un duel, fragment [p. 75] și Nunta lui Pirjol [553] de Ios. Vulcan; — *Țiua învierii* de H. Ibsen [97], *Sora Beatrice*, de M. Maeterlinck [588] și *Ioan Botezătorul* de H. Sudermann [313] toate trei traduse de Il. Chendi și C. Sandu.

„*Tribuna literară*“ (u. s.): Nu ispită pe nimeni, comedie de Delaunay, trad. de Vicus [p. 97], — *Sfat bun*, scenă de Heros [105], — *Sâmbăta morților*, local. după Raupach de T. V. Păcățianu [109].

„*Revista Ilustrată*“ (u. s.): *Pictor fără voie*, de Ant. Popp [p. 8], — *Caracterul*, comedie de I. Nițu Pop [50].

„*Tribuna Poporului*“ (u. s.): O șezătoare, piesă p. copii de D. Lăpădat (Nr. 51), *Portul femeiesc*, convorbire (13).

C. *Novele, schițe, etc.*

Maria Cioban: *Scrisori către eleve*, form. 8°, pag. 110+3, prețul 1 cor. Retip. din „Tel. Rom.“ (Rec. „Teleg. Rom.“ Nr. 70—1900, „Familia“ 1900, pag. 378). Tip. arch. Sibiu.

În presa periodică.

Dintre numeroasele romane, schițe, și alte asemenea mici scrieri în proză, cari au apărut în 1900 în organele presei noastre, remarcăm numai o parte a celor originale.

„*Familia*“ (u. s.): de V. Ranta Buticescu: *Frunze de pelin* [p. 557], *Amicii* [599], — de Ioan Adam: *Vara* [541], — de Maria Cioban: *Doina* [1], — de Gr. Mărunțeanu: *Manuscrisul unei femei* [531], — de P. Vulcan: *Între aur și iubire* [255], *Psycheea* [482], — apoi schițe mai scurte de H. Karp, D. Câmpulungean, G. Coșbuc, T. A. Dor, El. din Ardeal, E. Herovan, Marg. Moldovan, Măr. Murnu, Smara, St. Rusu, etc.

„*Revista Ilustrată*“ (u. s.): de G. Simu: *Un suflet pocăit* [p. 1], — *Cinel*: *Amintiri triste* [140], — I. Pop *Reteganul*: *Fii fericit* [6], — Ant. Pop: *Frumoasa satului* [8], — *Hermes*: *Floarea satului* [127].

„*Tribuna Literară*“ (u. s.): de Tr. Mihaiu: Nicotin [p. 14], Lilica [22], In natură [27], Trecere [42], — de I. Stoenescu: Paza bună [83], Cerșitorul [90], — de Vet. Lazar Purcăreț: La Pasci [29], — de Mar. Popescu: In robie [38], — și numeroase schițe mai mici de G. Moina [23], Iancu Horia [26], N. A. Tempeanu [35, 51], Saul [57, 59, 65], Irina [71], Z. Bârsan, I. P. Reteganul, D. Petrescu, Marg. Moldovan, I. Scurtu, V. Moldovan, etc.

„*Tribuna*“ (u. s.): diferite novele și schițe de I. Scurtu (Ascanio): (Nr. 1, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 127, 144, 209, 216, 246), Luc. Bolcaș (4), Marg. Moldovan (171, 192), Alex. Ciura (Simin) (148, 150, 178), etc.

„*Gazeta Transilvaniei*“ (u. s.): de Z. Bârsan: (Nr. 119, 239, 288), — de A. Șuluț Cârpenișanu (131, 137, 151, 165) etc.

„*Tribuna „Poporului*“ (u. s. povestiri de P. Vancu (Nr. 5—9), Mat. Milencoviciu (210, 215), etc.

„*Telegraful Român*“ (u. s.) povestiri de Maria Ciotan: Logodna (Nr. 25, 27), — de V. Păcală: Chipuri din Neapole (40, 41, 42), O zi pe Vesuv (43), Pompeii (44), etc.

„*Foaia Poporului*“, o novelă de N. Trimbițoniu (31), — povestiri de I. Bochiș, — schițe de Marg. Moldovan, etc.

„*Unirea*“, numeroase schițe de A. Ciura, etc.

D. Istoria literaturii, critică, etc.

Anuarul III, al societății pentru crearea unui fond de teatru rom. pe anul 1899—1900. (ilus.) form. 8°, pag. 112 (Rec. „Trans“. 1900 pag. 181.) Tip. Ciurcu, Brașov. Ed. Soc.

Barcianu D. P. Dr.: Dictionar germ. român, de Sabin Barcian: Ediț. III. form. 8°, pag. 752, prețul 6 cor. Rec. „Tel. Rom“. Nr. 73—1900, „Gaz. Trans.“ Nr. 147—1900. Tip. W. Krafft, Sibiu.

Blagă Ios. Dr.: Din estetica tragicului, (polemică cu Dr. G. Pop) form. 8°, pag. 32, Retip. din „Trans“. Rec. „Tribuna“ 1900 Nr. 220—232.

Chendi Il.: Începuturile djaristiceii noastre (1789—1795), form. 8°, pag. 35, retip. din „Trib. Pop.“ Tip. „Minerva“ Orăștie.

Pop Gavril: Datinile Romanilor la înmormântări în raport cu ale noastre, form. 8°, pag. 23, prețul 30 fil. Tip. sem. Blaj.

Rațiu Ioan: Viața și operele lui Andreiu Mureșan, form. 8°, pag. 182, prețul 2 cor. (Rec. „Gazeta Trans“. Nr. 69—1900, — „Unirea“ Nr. 51, din 1899 — „Tribuna literară“ 1900 pag. 177). Tip. Sem. Blaj.

Sulică N.: Antropomorfisme și antiantropomorfisme în limba română, form. 8°, pag. 96, prețul 80 fil. Retip. din Gazeta Trans.“ (Rec. „Tribuna poporului“ Nr. 204 din 1900). Tip. „Mureșian“ Brașov.

În presa periodică.

Studii literare și etimologice, scrieri critice și de istoria literaturii, recenziuni, etc. au publicat:

„*Familia*“: V. Alexandri: Scrisori către Ios. Vulcan [398], — II. Chendi: Heine [25], Critică literară [44, 594, 612], Lenau [493], — V.

Goldiș: Mișcarea teatrală în 1899 [267], — C. Nedelcu: Curentul național în liter. rusească [78], — N. P. Petrescu: Din juneța lui Eminescu [6], etc. apoi biografiile: lui Iul. Grozescu, H. G. Lecca, T. Maiorescu, Ioan cav. de Pușcariu, N. Crețulescu, Verdi, Gr. Musicescu, etc.

„*Transilvania*“ (org. Asociațiunii pentru lit. rom. și cultura pop. rom., apare în Sibiu în 10 numere pe an, an. XXXI, preț. K 10.—) a publicat: Din estetica tragicului, de Dr. I. Blaga [p. 137], Ântăia lovitură contra literelor cirile, de N. Togan [118], — notițe bibliogr. despre toate scrierile rom. apărute în țeară și un raport general despre mișcarea lit. rom. în anul 1899/900.

„*Gazeta Transilvaniei*“: de N. Sulică: Din etiologia popor. rom. (Nr. 12—16, 18—22, 24—25) și Antropomorfism și antiantropomorfism în limba rom. (Nr. 187—190, 192—5, 197—200, 202—5, 207—210), — de I. Toma: Despre frumseța limbei rom. (240, 246).

„*Tribuna*“: un studiu biografic despre activitatea lui Dr. Gr. Silași, de B. S. Podoabă (Nr. 69, 70, 71, 74, 75, 77); — Din estetica tragicului (studiu critic ref. la scrierea „Teoria dramei“ de Dr. I. Blaga) de Dr. Gh. Pop (220—232), — „Era nouă“ de U. Tr. Mihaiu (140, 142, 145, 146, 147, 149, 159, 160—1, 163—5, 167, 169—70, 173), — și mai multe recenziuni, între cari: Sim. Popescu despre cărțile lui Dr. P. Barbu (107—110, 112—4, 116—23, 125—6, 128, 131—2, 194—215, 224), — în aceeași chestiune un răspuns de Dr. Olariu (234) — apoi despre cartea lui Dr. A. Bunea despre Episc. Klein (124), — și despre mai multe manuale didactice (38, 52—3, 220—32).

„*Tribuna Poporului*“: despre G. Weigand (147—149), — și recenziuni asupra mai multor scrieri între cari: Traducerea de Chendi-Sandu: *Diua învierii* de Ibsen (Nr. 140), — doue piese teatrale p. școlari (141), — Carte de cântece pentru tinerimea școlară (163), — studiile lui N. Sulică (204) etc.

„*Tribuna literară*“: Momentul național la poezii nostri moderni de I. Scurtu [p. 1, 6, 9, 13, 17, 21], Marg. Moldovan despre *Lucr. Suci* [10], — și recenziuni despre scrierile: *Povestiri din viața țăranilor rom.* [141], — După comasare, de I. Blaga [152], — *Datinile Românilor* de G. Pop [152], *Istoria naturală* de V. Dumbrava și V. Borlan [154], — *Viața și op. lui A. Mureșan* de Dr. I. Rațiu [177], — ect.

„*Biserica și Școala*“: Basa frumosului este morala [p. 26].

„*Foaia Diecesană*“: scrierile polem. ale lui Dr. P. Barbu, amintite la lit. bisericească, și o recenziune asupra cărții lui I. Popea „*Caractere morale*“, (Nr. 24, 25), etc.

„*Unirea*“: Tim. Cipariu și apogeul liter. al Blajului, de Dr. I. Rațiu (Nr. 1).

E. Scrieri populare.

- Boca Velchereanul A.*: **Omul și lumea**, ediț. III. form. 8°, pag. 32, prețul 20 fil. Tipogr. „Aurora“, Gherla.
- **Țiganul și magnatul**, ediț. III. form. 8°, pag. 16, prețul 16 fil.
- Călbază Toma*: **Doine și strigături de dragoste**, form. 8°, pag. 80, prețul 30 fil. Tipogr. Ciureu, Brașov.
- Dogariu Domeșiu*: **Fiiul Oii, Basm**, form. 16°, pag. 35, prețul 12 fil. Tip. „Aurora“ Gherla.
- **Povestiri și anecdote**, form. 16°, pag. 56, prețul 20 fil. Tip. „Aurora“, Gherla.
- Epure Ioan*: **Poesii și cântece populare din Banat**, form. 4°, pag. 128, prețul 50 fil. Tip. Ciureu, Brașov.
- Gruia Viteazul**, ediț. V. form. 8°, pag. 48, prețul 20 fil. Tip. „Aurora“, Gherla.
- Reteganul I. P.*: **Biblioteca populară a Asociațiunii, Povestiri din viața țăranilor români**. Ediț. I. form. 8°, pag. 62, prețul 20 fil. Rec. „Tribuna literară“ pag. 141.
- **125 Chiuituri**, ediț. III, form. 8°, pag. 36 prețul 20 fil. Tip. „Aurora“, Gherla.
- **Starostele**, ediț. III, form. 8°, pag. 96, prețul 30 fil. Tip. „Aurora“, Gherla.
- **Pilde și siaturi**, for. 8°, pag. 160, prețul 60 fil. Tip. „Aurora“ Gherla.

În presa periodică.

„*Familia*“: Cântece pop. de N. Firu [p. 547, 571, 593], — Doine și hore de A. Igna [19, 612], — Poesii pop. de V. Sala [7, 32, 115, 523] și Ch. Țapu [223, 235, 247, 259, 307, 319, 367, 390, 451, 475, 487, 499, 511, 523], — Doine din Banat de A. Țințariu [67, 79], — Strigături de Lia Măgură [175], — Credințe, obiceiuri, etc. [54, 90, 103, 115, 127, 152, 163, 175, 223, 247].

„*Foaia Poporului*“ a publicat un numer mai mare de poesii în toate edițiunile de peste an, apoi snoave (Nr. 5, 11, 18, 19), datini și obiceiuri (8, 12, 49, 50), povești (20, 23, 46, 52) și legende (28).

„*Tribuna Poporului*“: poesii populare (Nr. 1, 5, 9, 14, 19, 23, 28, 33, 38, 43, 48, 53, 58, 69, 79, 84, 94, 103, 108, 113, 122, 127, 132, 137, 141, 146, 150, 154, 159, 168, 173, 177, 182, 187, 192, 206, 210, 215, 219, 224, 228, 233, 238, 241), snoave (Nr. 43, 58, 67, 238, 241), datini și credințe (48, 94, 113, 118, 229), legende (74, 89, 113, 118, 141, 192, 201) și fabule (141, 154, 163, 201, 206, 215, 219, 228, 233).

„*Gazeta Transilvaniei*“: poesii popor. (Nr. 17, 46, 85, 96, 102), snoave și alte scr. pop. în prosă de I. P. Reteganul (23, 64, 81, 273), Z. Bârsan (136), Koevary (1, 17, 229, 246) și A. Popp (224, 251).

„*Tribuna literară*“, Dobrigan din Stoenesci, baladă populară de I. Velcean [p. 49].

„*Poporul*“: Doinele beutorilor de A. Boca-Velchereanul [p. 221, 238, 269, 284, 301, 331, 348, 363, 381, 397, 412, 430, 445].

„*Controla*“ (apare în Timișoara, de doue-ori pe septemână, an. VI, preț. K 16— pe an): poesii pop. (Nr. 9, 56, 83, 88, 96), doine și hore (11), și Datini dela sat (teatru) de I. Șanțu (20, 21, 22, 25, 26, 27, 37, 38, 39, 45, 46).

„*Transilvania*“: din credințele populare: Boala mare, de Liuba-Iana [p. 61], — Jocuri de copii [64], — Obiceiurile de nuntă ale Românilor din com. Caraș Severin [68].

„*Bunul Econom*“: M. Cioban, Doina (Nr. 2—4), — I. Chendi, Hrana noastră sufletească (9, 14), — Țeranul rom. și animalele sale (26), — I. Adam, Din viața țer. moldoveni (31—32), — Posnașii țărănesci (37), — I. E. Muntenescu, Moș Lazar (51).

IV. *Literatura istorică.*

Bunea Aug. Dr.: **Episcopul Ioan Inocențiu Klein (1728—1751)**, ed. I, form. 8°, pag. XVI+423, prețul 4 cor. (Rec. „Familia“ Nr. 26—1900; „Transilvania“ Nr. 7—1900; „Tribuna“ Nr. 124—1900). Tip. sem. Blaj.

Cothișel Const.: **Monografia comunei Certege**, propr. autor., form. 8°, pag. 62+1, (Recens. în „Trib. Pop.“ Nr. 204.) Tip. archid. Sibiu.

Drăgălină Petru: **Din istoria Banatului Severin, Partea II** form. 8°, pag. 177, prețul cor. 1-12. Nr. 34—37 din Biblioteca Noastră. Tip. diec. Caransebeș.

Frâncu Amos Dr.: **În memoria lui Avram Iancu**, form. 16°, pag. 50, preț. 1 cor., (Reproducere din „Tribuna“). „Tipografia“ Sibiu.

Hodorean Ioan: **Biserica greco-cat. din Gherla și parochii ei**, form. 8°, pag. 46, pr. 30 fil. Tip. diec. Gherla.

Păcățian T. V.: **Istoria politicei**, după Sir Frid. Pollock, form. 8°, pag. 203, prețul 1 cor. (Rec. „Tribuna Poporului“ Nr. 161 din 1900.) „Tipografia“ Sibiu.

Popoviciu George Dr.: **Uniunea Românilor din Transilvania cu biserica romano-cat. sub Impér. Leopold I.**, form. 8°, pag. 263, prețul cor. 2-50. Tip. diec. Caransebeș.

Pușcariu Ilarion Dr.: **Metropolia Românilor ort. din Ungaria și Transilvania**, ediț. I, form. 4°, pag. 179+434+VIII, prețul 6 cor. Tip. archid. Sibiu.

În presa periodică:

„*Transilvania*“: O petiție a lui Avram Iancu de Iosif St. Șuluțu [p. 217, 258], — de același: Cum se face istoria ardeleană [87], — apoi de Nic. Togan: Cetatea Bihorului [183], Cronica de Eisenstadt despre rescoala lui Horia [1], Cea mai veche statistică rom. (crit. de Ianeso Benedek) [41], Mișcările etnogr. rom. [67], O rescoală în Reșinar în secl. XVIII [263], Românii din Selagiu [65], și un repertoriu al rev. „Századok“ [103]; — mai departe: P. Dragalina, Din suferințele Românilor bănățeni [233], — Silv. Moldovan, Scrierile geogr. asupra Transilvaniei din secl. XIX [17, 55, 93, 114, 166] Dr. G. Vuia, Din trecutul Băilor Herculane [219] — V. Șotropa, despre Mihaiu Vit. [267], — Românii din penins. balcanică [25], — G. Weigand, Românii din Sârbia [105], etc.

„*Gazeta Transilvaniei*“: I. M., Bătălia dela Brașov, 17 Iul. 1603 (Nr. 47—51).

„*Tribuna*“: M. Frățilă, Impresii din Rusia, (Nr. 11—15, 63—68, 70—2, 75, 78—9, 83—4), — Rub. Patița, Arestarea lui Iancu (13) și Horia și „națiunea română“ (30—31), — T. Păcățian, Monarchul în Ardeal (43, 44, 47, 48).—

„*Tribuna Poporului*“: T. Daul, Cetatea Lipova (177).

„*Unirea*“: Silințele de unire în Moldova, secl. XVI (Nr. 7—13), — Dr. A. Bunea, un steag rom. de 144 (50). Aici mai amintim publicațiunile ist. cuprinse în numărul comemorativ editat din incidentul bicențenarului unirei (38).

„*Telegraful Român*“: Istoria bisericii gr. or. din Certege (Nr. 136—138).

„*Foaia Diecesană*“: Din istoria Banatului severin, de P. Dragalina (Nr. 1—6, 9, 11—12, 21—26), — Uniunea Rom. cu biser. rom. cat., de Dr. G. Popoviciu (27—53).

„*Tribuna Literară*“: Ios. St. Șuluțu: biografiile Ax. Severu, Dim. Moldovan [p. 19], Nic. Solomon [p. 32], Lad. Vajda [57], Iacob Mureșanu [182].

„*Biserica și Școala*“: Istoricii rom. despre unire [p. 403], — V. Mangra: Satele noastre [4] și Academie teol. p. Metrop. ort. rom. din Trans. [271], — M. Popoviciu, Cercetări ist.-crit. [423], — Necrologul I. I. Beleş [283].

„*Familia*“: Al. Ciura, O petiție a lui A. Iancu [p. 416, 560], — și mai multe articole biogr. de interes istoric (Dr. V. Mihályi, Dr. G. Popovici, etc.)

„*Foaia poporului*“: S. Moldovan: Mormintele marilor nostri dela 1848 (Nr. 45 și urm.).

V. *Literatura economică.*

Anuarul I al Reuniunii Sodațiilor rom. din Sibiiu, form. 8°, pag. 132, prețul 1 cor. 20 fil. (Rec. „Trib. Pop.“ Nr. 212 din 1900) „Tipogr. Sibiiu.

Blaga Isidor: **După comasare**. Povețe practice pentru întocmirea gospodăriei în moșiile mici comasate, form. 8°, pag. 58, prețul 30 fil. Reprod. din „Bun. Econ.“ Rec. „Tribuna literară“ pag. 152. Tip. „Minerva“, Orăștie.

Coresi Popa, Dr. George Alexici: „**Cassa noastră de ajutorare**“, form. 16°, pag. 48, prețul 06 fil. Edit. „Poporul“ B.-Pesta.

Niemandz Wilhelm: **Instrucțiuni populare despre datorițele și drepturile purtătorului de dare**, form. 8°, pag. 168, prețul 1 cor. 20 fil. Edit. H. Zeidner, Brașov.

Păcățan T. V.: **Buna chiverniseală**, form. 8°, pag. 72, prețul 40 fil. (Rec. „Transilvania“ Nr. V. 1900) „Tipografia“ Sibiiu.

Panțu I. C.: **Al doilea capitol din comptabilitatea dublă**, form. 8°, pag. 152, prețul 2 cor. (Rec. „Rev. Econ.“) Tip. „Mureșan“, Brașov.

Povețe pentru stîrpirea gândacilor de Maiu pag. 8, prețul 10 fil. „Tipografia“ Sibiiu.

Tormay Béla: **Învătătorul Muntean despre legea veterinară și boalele lipicioase**. Traducere edit. II, form. 8°, pag. 150, prețul 80 fil. „Tipografia“ Sibiiu.

În presa periodică.

„*Revista Economică*“ (organul Delegațiunii Băncilor rom., a apărut în fasc. lunare, an. II, preț. K 10.—) a publicat numeroase articole în materie de economie politică, de contabilitate, apoi informațiuni despre activitatea societăților rom. financiare și comerciale, sciri mai scurte din

ramul finanțelor, agriculturii, comerțului, industriei, și a dat atențiune și legislațiunii și jurisdicțiunii de interes economic, apoi învățăm. econ. și lit. economice. Această foaie întocmită în deosebi pentru trebuințele băncilor rom. apare acum (an. III) ca foaie septemănală.

„*Bunul Econom*“, organ întocmit pentru trebuințele agriculturii române, a publicat articole în materie de agricultură, industrie, igienă, despre dări și aruncuri, tractarea vinului, grădinărit, stupărit, pomărit, econ. vitelor, și a dat deosebită atențiune activității reuniunilor economice.

„*Gazeta Transilvaniei*“: Cestiunea economică în Bucovina, de Seneca (Nr. 149—151, 153, 156—7, 160).

„*Tribuna*“: Ioach. Munteanu: Despre însemnătatea și folosul însoțirilor (Nr. 140—146).

„*Tribuna Poporului*“: T. Pap: Cultura poamelor (Nr. 150, 154, 159, 163, 168, 173, 192), — Dr. N. O. Popovici-Lupa, Cultura sfeclei (219, 224, 228, 233, 241).

„*Telegraful Român*“: I. Teculescu, despre scăderile ce slăbesc forțele materiale ale poporului (Nr. 19—24).

„*Unirea*“: Contra alcoolismului (Nr. 11, 12).

„*Foaia Diecesană*“: Primejdia alcoolului (Nr. 22, 23).

„*Foaia Poporului*“ a publicat numeroase articole mici și sfaturi economice de I. P. Reteganul, Dr. M. Pop, N. Popu, I. Georgescu, V. C. Osvada, C. Roman, D. A. Mosora, etc.

„*Poporul*“, organul ministrului de agricultură (editat în toate limbile țerii) a servit pe micii agricultori cu sciri, informațiuni și sfaturi referitoare la economia lor.

VI. *Literatura științifică și enciclopedică.*

Diaconovich Corn. Dr.: „*Enciclopedia română*“ vol. II. form. 8°, pag. 960, prețul 20 cor. Tipogr. W. Krafft, Sibiu.

Erdélyi Stefan Dr.: „*Higiena*“ sau cartea sănătății, form. 8°, pag. 64, prețul 30 fil. Ed. desp. Blaj al Asoc. Tip. semin. Blaj.

VII. *Literatura calendaristică.*

Almanachul Preotului Român pe 1901. An I., de C. Darabant form. 8°, pag. 89, prețul 60 fil. Tip. „Aurora“, Gherla.

„*Amicul Poporului*“ întocmit de I. Popovici (ilustr.) Anul XLI. form. 8°, pag. 120, prețul 60 fil. Edit. W. Krafft.

Anuarul Băncilor române, An. II. form. 8°. pag. 152, prețul 3 cor. Tip. arch. Sibiu.

„*Bănățanul*“ An. II. form. 8°, prețul 30 fil. Tip. diec. Caransebeș.

Calendar tipărit cu litere cirile, (ilustrat) An. C IX, form. 16°, pag. 80°, prețul 40 fil. Edit. W. Krafft.

Căalendar pro 1901 (ilustr. 4.) form. 8°, pag. 252, prețul 80 fil. Tip. archid. Sibiu.

- Călimdar (ilustrat) de *A. Deseanu*, Anul XXII. form. 8°, pag. 144, prețul 60 fil. Tip. diec. Arad.
- Călimdarul Poporului, ilustrat An. XVI. form. 16°, pag. 159, prețul 40 fil. „Tipografia“, Sibiu.
- Calendarul Românului an. 13, form. 8°, pag. 159, prețul 50 fil. Tip. diec. Caransebeș.
- Calendarul „Aurorii“ pe 1901, (ilustr.) An. XIII, form. 8°, pag. 80, prețul 50 fil. Tipogr. „Aurora“ Gherla.
- Calendarul Săteanului, (ilustr.) An. X. form. 8°, pag. 56, prețul 25 fil. Ed. W. Krafft.
- Calendarul Plugarului An. IX. form. 8°, pag. 102, prețul 50 fil. Tip. „Mureșan“, Brașov.
- Calendarul nou pe 1901, form. 4°, pag. 244, prețul 50 fil., Edit. Ciurcu et Comp., Tipogr. Ciurcu, Brașov.
- Calendarul cultivătorului de mătasă pe an. 1901/1902, An. II, de *Popa Coresi (Dr. G. Alexici)* form. 8°, pag. 64. Edit. „Poporul“ B.-Pesta.
- „Posnașul“, Călimdar umoristic, (ilustr.) An. VI. form. 8°, pag. 80, prețul 50 fil. Edit. W. Krafft.

Tablou statistic

al producției literare române din țeară în anul 1900.

R a m	S c r i e r i				L a o l a l t ă		
	după secțiuni				numărul scriterilor	extensiunea (în coale de tipar)	tirajul total (exemplare tipărite)
	secțiunea	număr	exten- siune	tirajul			
1. Literatura bisericească	teologice . . .	3	46 $\frac{1}{2}$	6,000	20	164	31,600
	religioase . . .	13	80 $\frac{1}{2}$	21,000			
	administrative .	4	36 $\frac{1}{2}$	4,600			
2. Literatura școlară	pedagogice . . .	8	30	2,900	56	355	117,500
	didactice . . .	39	274	109,200			
	programe . . .	9	50 $\frac{3}{4}$	5,400			
3. Literatura frumoasă	poesii	3	15 $\frac{1}{2}$	6,000	27	170	37,700
	dramatice . . .	5	24 $\frac{1}{2}$	4,600			
	prosa fr.	1	7	500			
	istoria lit., critică	7	76	3,100			
	poporale	11	47	23,500			
4. Literatura istorică					8	116	8,800
5. Literatura economică					8	48	28,500
6. Diverse					2	66	45,00
7. Calendare					15	113	60,500
Total					136	1032	289,100

Nr. 617—1901,

Proces verbal

din 31 August 1901. Ședința extraordinară a comitetului central al Asociațiunii.

Președinte: *Iosif St. Șuluțu*. — Notar: *Dr. Ilie Beu*. — Membri prezenți: *Zaharia Boiu, Part. Cosma, I. Crețu, Dr. Corn. Diaconovich, N. Ivan, I. Papiu, Dr. Eus. R. Roșca, Dr. Oct. Russu, Leont. Simonescu și Nicolau Togan*.

185. Cu *verificarea* procesului verbal al ședinței de astăzi

Se încredințează domnii Zaharie Boiu, I. Crețu și Leontin Simonescu.

186. (610—1901). Se raportează, că la concursul publicat sub Nr. 441—1901 pentru ocuparea *postului de învățătoare suplentă* la școala civilă de fete a Asociațiunii 'și-au înaintat documentele cinci reflectante și anume domnișoarele: Eufemia Katona, absolventă a cursului „Frauen-Arbeitschule“ în Sibiu și calificată pentru lucrul de mână la preparandia elementară din Cluj; Laura Vlad, cu studii de pictură dela academia din München și absolventă a preparandiei din Caransebeș; Mărioara Pop, absolventă a cursului „Frauen-Arbeitschule“ în Sibiu și calificată pentru lucrul de mână la preparandia elementară din Cluj; Maria Muciu Urechia, absolventă a preparandiei rom. cat. din Sibiu; Alexandrina Dogariu, absolventă a preparandiei gr. or. din Sibiu. Cererea domnișoarei Eufemia Katona a fost retrasă.

În considerațiunea, că nici una dintre reflectante nu are calificația cerută pentru școalele civile și în urmare nu corespund condițiunilor de concurs, comitetul central decide:

Postul de învățătoare suplentă la școala civilă de fete a Asociațiunii rămâne deocamdată neocupat. Se angajează însă pentru anul școlar 1901—1902 în mod provisor două puteri didactice auxiliare, anunit dșoara Mărioara Pop ca instructoară pentru lucrul de mână și dșoara Maria Muciu Urechia pentru alte studii. Ambele domnișoare vor primi o remunerație de câte K 400— și întreagă întreținerea în internatul Asociațiunii.

187. (611—1901). Se raportează, că la concursul publicat sub Nr. 548—1901 pentru ocuparea unui *post de învățător (învățătoare) ordinar* la școala civilă de fete a Asociațiunii 'și-au înaintat documentele patru reflectanți. Acestia sunt: Paul Svințiu, profesor diplomat dela universitatea din Cluj, a servit de cece ani ca profesor suplinitor în România; Marcu Jantea, absolvent al universității din Budapesta, a servit un an ca prof. suplinitor la gimnasiul din Brașov; Victor Păcală, absolvent al universității din Budapesta; Aureliu Pipoș, absolvent al facultății teologice din București, a servit patru ani ca profesor suplinitor în România.

La postul de învățător ordinar se alege în mod provisor domnul Victor Păcală, absolvent al universității din Budapesta.

188. (605—1901). Dșoara *Elena Cunțan*, absolventă a academiei de muzică din Berlin, cu data 25 August a. c. roagă comitetul central, ca să binevoiască a reflecta la persoana sa întru cât la școala civilă de fete s'ar simți lipsa conlucrării sale. Studiul principal al Dșale e cantul, apoi pianul și declamațiunea.

Cererea dșoarei Elena Cunțan se va comunica direcțiunii școlare cu observarea, ca în cas de lipsă să se reflecteze la serviciile Dșale.

189. (594—1901). *Direcțiunea despărțământului „Mociu“* înaintează cu data 23 August a. c.:

I. *Procesul verbal al adunării cercuale*, ce s'a ținut în Mociu la 21 Iulie a. c. Se constată:

1. s'a prezentat și luat spre scire raportul despre activitatea comitetului cercual în anul expirat; în legătură s'au revisuit socotelile, aflându-se în ordine, și s'a stabilit un proiect de budget pentru trebuințele despărțământului pe anul 1902 la intrate și eșite cu K. 107.40;

2. teologul Ioan Câmpean a cetit disertația sa „Românul în poezia populară“;

3. s'au înscris membrii ordinari noi dnii: Teofil Hossu, Teodor Iustian, Dr. Ioan Uilăcan, Ioan Godolan și Traian Hădărean;

4. s'a încasat suma de K. 200.—;

5. pentru noul period de trei ani s'a ales director cercual dl Ioan Moldovan, vice-președinte dl Ioan Dan, notar dl Simeon Ciuca, casar dl Ioan Bozac și controlor dl Simeon Pop;

6. Delegați ai despărțământului la adunarea generală a Asociațiunii s'au ales dnii Dr. George Simon și Simeon Ciuca.

II. *Procesul verbal al ședinței comitetului cercual* din 2 August a. c. În această ședință s'au pertractat afaceri curente; s'a luat act, că dela o petrecere aranjată în ocasiunea adunării cercuale s'a încasat suma de K 197.20, din care K 98.60 s'a dat pentru edificândă biserică gr. ort. din Mociu și tot atâta a rămas pe sama despărțământului; din plusul ce a rezultat dela această petrecere s'a decis a se abona foi populare.

ad I. *Procesul verbal* se ia spre scire și conclusele aduse, îndeosebi proiectul de budget și alegerea comitetului cercual se aproabă. D-nii amintiți sub pct. 3) se declară membri ordinari ai Asociațiunii.

ad II. Spre scire cu aprobare.

190. (577—1901). *Direcțiunea despărțământului „Hațeg“* înaintează cu data 16 August a. c. *procesul verbal al adunării cercuale*, ce s'a ținut în Hațeg la 11 August a. c. Se constată:

1. s'au prezentat și luat spre scire raportul despre activitatea comitetului cercual în anul expirat, rațiociniul cassei și raportul bibliote-

carului; în legătură s'a stabilit proiectul de budget pe 1901 la intrate și eșite cu K 211·93 (pentru trebuințele despărțământului K 42·39).

2. pentru noul period de trei ani s'a ales director cercual dl Nicolau Nestor, iar membri în comitet d-nii Paul Oltean, Dr. Leo Parasca, Ioan Muntean și Teodor Făgăraș;

3. delegați ai despărțământului la adunarea generală a Asociațiunii s'au ales d-nii Dr. Leo Parasca și Dr. V. Bontescu, suplent Dr. Augustin Străițar;

4. s'a decis, ca jumătate din competența budgetară a despărțământului să se dea școalei din Merișori pentru înființarea unei biblioteci populare;

5. s'a încassat suma de K 102.—.

Procesul verbal se ia spre scire și conclusele aduse, în-deosebi proiectul de budget pe 1901 și alegerea comitetului cercual se aprobă.

191. (578—1901). *Direcțiunea despărțământului „Hida-Huedin“* înaintează *procesul verbal al adunării cercuale*, ce s'a ținut în Huedin la 7 Iulie a. c. Să constată:

1. s'au prezentat și luat spre scire raportul despre activitatea comitetului cercual în anul expirat și rațiociniul cassei pe 1900—1901; în legătură s'a stabilit un proiect de budget pe 1901—1902 la intrate și eșite cu K 380.— (pentru trebuințele despărțământului K 76.—);

2. învățătorul Ioan Mango a cetit disertația sa „Însemnătatea și folosul măestriilor“;

3. s'au înscris membri ordinari noi d-nii: Alexandru Mărinceș, Gavrilă Condor și Corneliu Condor, toți trei preoți;

4. în această ocaziune s'a încassat suma de K 138.—.

5. delegați ai despărțământului la adunarea generală a Asociațiunii s'au ales d-nii Dr. Simeon Tămaș și Dr. Andreiu Pop.

Procesul verbal se ia spre scire și conclusele aduse, în-deosebi proiectul de budget pe 1901—1902 se aprobă. D-nii amintiți sub pet. 3) se declară membri ordinari ai Asociațiunii.

192. (587—1901). *Direcțiunea despărțământului „Turda“* înaintează *procesul verbal al adunării cercuale*, ce s'a ținut în Turda-veche la 28 Iulie a. c. Se constată:

1. s'au prezentat și luat spre scire raportul despre activitatea comitetului cercual în anul expirat, rațiociniul cassei și raportul bibliotecarului (biblioteca are un fond de K 113·03); în legătură s'a decis, ca stabilirea proiectului de budget pe anul viitor să se încredințeze comitetului cercual; (stabilit ulterior la intrate cu K 22.— și eșite cu K 18.—);

2. dl Aurel Gaia a cetit disertația sa „Asemnarea poezilor Eminescu și Coșbuc“;

3. delegați ai despărțământului la adunarea generală a Asociațiunii s'au ales d-nii Dr. G. Popescu și Dr. Eug. Pătăceanu;

4. pentru viitorul period de trei ani s'a ales director cercual dl Artemiu Codarcea, vicepres. dl Iuliu Vladuțiu, secretar dl Dr. Eug. Pătăceanu, cassar dl G. Boldea, bibliotecar dl G. Gaia și controlor dl Ioan Mesaroșiu;

5. s'a decis, ca proxima adunare cercuală să se țină în Indol;

6. s'a încassat suma de K 97.—

7. s'a înscris membru ordinar dl George Suci, protopop.

Procesul verbal se ia spre scire și conclusele aduse, în-deosebi alegerea comitetului cercual se aproabă. Dl G. Suci se declară membru ordinar al Asociațiunii. Asemenea se a-proabă proiectul de budget pe 1902.

193. (591—1901). *Diracțiunea despărțământului „Bran“ înaintează procesul verbal al adunării cercuale, ce s'a ținut în Fundata la 11 August a. c.* Se constată:

1. s'au prezentat și luat spre scire raportul despre activitatea comitetului cercual; în legătură s'au censurat socotelile, aflându-se în ordine și constatându-se, că despărțământul are la dispoziție suma de K 32'65;

2. s'a decis, ca la adunarea generală a Asociațiunii despărțământul să fie reprezentat prin dl Leontin Simonescu;

3. în această ocasiune s'a ținut și o expoziție de obiecte (țesătură și cusătură de borangic, cânepă și lână, lucrute de femei din Bran, îm-părțindu-se premii în valoare de K 42.—

Procesul verbal se ia spre scire cu aprobarea concluseror.

194. (592—1901). *Diracțiunea despărțământului „Blaj“ înaintează procesul verbal al adunării cercuale, ce s'a ținut în Blaj la 4 August a. c.* Se constată:

1. s'a prezentat și luat spre scire raportul despre activitatea comitetului cercual în 1900—1901; în legătură s'au revisuit socotelile, aflându-se în ordine, și s'a stabilit un proiect de budget pe 1901—1902 la întrate și eșite cu K 540.—, (pentru trebuințele despărțământului K 140.—);

2. prof. Aron Deac a cetit disertația sa „Din istoricul gimnasiului din Blaj“;

3. s'a încassat suma de K 162.—;

4. s'au înscris membri ordinari noi d nii: Emil Sabo, Dr. Ambrosiu Chetian, George Pop și Iacob Popa;

5. s'a luat act, că despărțământul a fost învitatsă-și țină adunarea proximă în Tiur;

6. delegați ai despărțământului la adunarea generală a Asociațiunii s'au ales d-nii Dr. Aug. Bunea și A. C. Domșa;

7. pentru noul period de trei ani s'a ales director cercual dl Ioan German, membri în comitet d-nii Alexiu Viciu, Iosif Lita, Dr. Iuliu Maniu și Dr. Victor Szmigelski, cassar dl Ioan Fodor, controlor dl Dr. Isidor Marcu și secretar dl Dr. Ioan Rațiu.

Procesul verbal se ia spre scire și conclusele aduse, în-deosebi proiectul de budget pe 1901/2 și alegerea comitetului cercual se aproabă. D-nii amintiți sub pct. 4) se declară membri ordinari ai Asociațiunii.

195. (586—1901). În despărțământul „Sibiu” s'au înscris membri ordinari noi d-nii *Cornel Popescu*, stud. în filosofie, și *W. Krafft* iun., librar.

D-nii amintiți se declară membri ordinari ai Asociațiunii.

D. u. s.

Iosif St. Suluțu m. p., *Dr. I. Beu* m. p., secr. II. — S'a verificat. Sibiu în 2 Septembrie 1901. *Leontin Simonescu* m. p., *Zacharia Boiu* m. p., *Ioan Crețu* m. p.

Nr. 697—1901.

Proces verbal

din 19 Septembrie 1901. Ședința ordinară a comitetului central al Asociațiunii.

Președinte: *Dr. Ilarion Pușcariu*. — Notar: *Dr. Ilie Beu*. — Membrii prezenți: *Parteniu Cosma*, *Ioan Crețu*, *Dr. Cornel Diaconovich*, *Nicolau Ivan*, *Ioan Papiu*, *Dr. Eusebie R. Roșca*, *Leontin Simonescu* și *Nicolau Togan*.

196. Cu *verificarea* procesului verbal al ședinței de ați

Se încredințează domnii: *Parteniu Cosma*, *Ioan Papiu* și *Nicolau Togan*.

197. (694—1901). Secretarul II raportează, că domnii *Ioan Bercan*, *Antoni Palladi* și *Alexiu Pop*, toți trei membri ai Asociațiunii, au înaintat mai multe *propuneri pentru a se desbata în adunarea generală* din 21 și 22 Septembrie a. c.

I. Dl *Ioan Bercan* propune, ca adunarea generală să decidă, cumcă cu începerea anului 1902 să se trimită pe adresa directorilor cercuali, la finea fiecărui an, câte un exemplar complet și legat din „Transilvania”, care are a fi încorporat bibliotecii despărțământului.

II. Dl *Antoni Palladi* propune:

a) ca să se scrie și publice în broșură istoricul Asociațiunii, indicându-se scopurile ce urmăresce; această broșură să se împartă tuturor comunităților bisericesci și civile locuite de Români, precum și singuraticilor, iar despărțământelor să se pună la dispoziție un număr mai mare din aceste broșuri pentru a se distribuî în adunările cercuale;

b) ca să se enunțe prin un statut, că numai acele comune și indiviși din comune să poată conta la beneficiile Asociațiunii, cari vor dovedi, că comuna are cel puțin un membru fondator sau pe viață, doi ordinari sau cel puțin zece membri ajutători;

c) ca să se facă demersuri, ca și Românii din Bucovina să îmbrățișeze Asociațiunea.

III. Dl Alexiu Pop propune:

a) ca taxele (restante) să se încasseze prin întervenirea directorilor sau cassarilor cercuali;

b) ca membrii, cari au solvit taxa mai târziu, să capete „Transilvania“ întreagă pe anul corăspundător;

c) ca comitetul central să asemneze 20% fără amânare la cassa despărțământului, indicându-se numele membrilor, dela cari s'au încasat taxele;

d) ca să se iee noue dispoziții, îndeosebi să se trimită o deputație la ministrul afacerilor interne în chestiunea opririi adunării cercuale a despărțământului „Sătmar“;

e) ca proxima adunare cercuală să se țină în Baia-mare.

ad I. Propunerea aceasta este fără substrat, de oare-ce și până acuma se trimitea câte un ex. din „Transilvania“ pentru bibliotecile despărțămintelor. In urmare nu se poate recomanda.

ad II. a) Se va recomanda adunării generale spre primire.

ad II. b) Nu se poate recomanda adunării generale, de oare-ce nu e bine să se condiționeze acordarea de beneficii în felul propus.

ad II. c) Propunerea aceasta e contrară dispozițiilor statutare.

ad III. a) Comitetul central va recomanda adunării generale, ca să decidă a se observa și mai departe procedura introdusă prin concludul Nr. 199 din 14 Novembre 1895.

ad III. b) Propunerea aceasta e fără substrat, de oare-ce și până acuma membrii au căpătat „Transilvania“ completă întru-cât au fost exemplare disponibile.

ad III. c) Comitetul central nu poate recomanda propunerea aceasta, de oare-ce ea este în contradicere cu § 40 din statutele Asociațiunii.

ad III. d) De oare-ce în această chestiune s'au făcut demersurile de lipsă, comitetul central află, că nu sunt necesare dispozițiuni noue.

ad III. e) Propunerea aceasta, cât pentru anul viitor, comitetul central nu o poate recomanda.

198. (584—1901). Se prezintă scrisoarea dlui *Ilia Trăilă*, ddtto 18 August a. c. prin care, autorisat de o conferență a inteligenței din Oravița, *invită Asociațiunea, ca să-și țină proxima adunare cercuală în Oravița.*

Invitarea dlui Ilia Trăilă se promovează la adunarea generală cu recomandare.

199. (671—1901). Presidiul aduce la cunoștința comitetului central, că dl *Dr. Sextil Pușcariu* i-a prezentat o *disertație despre volumul de poezii „Patriarhale“ de St. O. Iosif*, pe care o găsește întru toate corespunzătoare.

Comitetul central ia act de notificarea presidiului și decide, ca numita disertație să se cetească în o ședință specială în 21 Septembrie a. c. la oarele 3 după ameași.

200. (630—1901). *Direcțiunea despărțământului „Oravița“* înaintează cu data 5 Septembrie a. c. *procesul verbal al ședinței comitetului cercual din 22 August a. c.*, în care s'a decis, ca adunarea cercuală din est-an să se țină în Sasca montană la 15 Septembrie a. c. În acest despărțământ 'și-a achitat taxa de membru pe viață dl Sofronie Avramescu, preot în Nicolinț.

Procesul verbal se ia spre scire.

Dl Sofronie Avramescu se prevede cu diploma prescrisă.

201. (648—1901). Ilustritatea Sa dl *Dr. Iosif Gall*, membru al Casei magnaților, se înscrie membru fondator al Asociațiunii, achitând taxa de K 400—.

Il. Sa dl *Dr. Iosif Gall* se declară membru fondator al Asociațiunii și se prevede cu diploma prescrisă.

202. (657—1901). În despărțământul „Beiuș“ 'și-a achitat întreagă taxa de membru pe viață dl *Nicolau Criste*, proprietar în Beiuș.

Dl *Nic. Criste* se prevede cu diploma prescrisă.

D. u. s.

Dr. Il. Pușcariu m. p., vice-președ. *Dr. Beu* m. p., secr. II. — S'a verificat. Sibiu, în 25 Septembrie 1901. *Nic. Togan* m. p., *I. Papiu* m. p. și *P. Cosma* m. p.

ad Nr. 708—1901.

Proces verbal

din ședința primă a adunării generale ordinare a „Asociațiunii“ pentru literatura română și cultura poporului român, ținută în Sibiu la 21 Septembrie n. 1901.

President:

Dr. Ilarion Pușcariu.

Notar:

Dr. Ilie Beu.

1. Presidentul deschide adunarea generală la oarele 11^{1/2}, înainte de ameași prin o cuvântare ascultată cu încordată atențiune și plăcere, care se alătură acestui proces verbal sub A).

2. După deschiderea ședinței și prezentarea exhibitelor ia cuvântul dl *Emanuil Ungurianu*, care împreună cu dl *Andrei Cosma* reprezintă

ca delegați „Societatea pentru crearea unui fond de teatru român“. D-Sa comunică salutul acestei societăți și dorește, ca desbaterile adunării generale să aibă rezultate multămitoare. Pentru acest salut frățesc presidiul adunării mulțămesc domnilor delegați în termeni aleși și călduroși.

Ceea-ce se înseamnă spre știință.

3. În conformitate cu punctul 2. al ordinii de zi urmează a se constata delegații prezenți ai despărțimintelor.

Se decide, ca domnii delegați prezenți să se înștiințeze la biroul adunării. Ceea-ce întemplantându-se, se constată, că sunt reprezentate următoarele despărțiminte: Abrud-Câmpeni, Beiuș, Blaj, Bocșa, Brad, Bran, Brașov, Cluj, Cohalm, Deva, Dej, D.-S.-Mărtin, Făgăraș, Hațeg, Hida-Huedin, Lipova, Mediaș, Mercurea, Orăștie, Oravița, Oșorhei, Panciova, Reghin, Sebeș, Sătmăr, Seliște, Sighișoara, Șimleu, Timișoara, Vârșeț și Zernesci, prin 48 delegați.

4. Se prezintă raportul general despre activitatea Asociațiunii în anul 1900, împreună cu aclusele sale.

Fiind raportul general tipărit și împărțit la membri cu 8 zile înainte de adunarea generală, se consideră citit.

5. Urmând la ordinea de zi alegerea comisiunilor

Se alege: a) în comisiunea pentru examinarea raportului general domnii Dr. Augustin Bunea, Dr. Iuliu Maniu, Dr. George Popovici, Dr. George Proca și Ilia Trăilă; b) în comisiunea pentru examinarea rațiociniului pe anul 1900 și a proiectului de buget pe anul 1902 domnii Iuniu Brut-Hodoșiu, Dr. Coriolan Pap și Emanuil Ungurianu; c) în comisiunea pentru studiarea modificărilor propuse la „Regulamentul pentru secțiunile științifice-literare“ domnii Silvestru Moldovan, Gregoriu Pletosu și Gavril Precup.

Comisiunea specială pentru înscrierea de membri nu se alege, incredințându-se cu aceasta biroul adunării.

6. Presidentul aduce la cunoștința adunării generale, că au intrat în termenul statutar propunerii dela domnii Ioan Bercan, preot în Mercheaș, Antoniu Palladi, preot în Feneș și Alexiu Pop, preot în Săsari.

Propunerile însoțite de părerea comitetului central se transpun comisiunii pentru examinarea raportului general.

7. Se dă cetire scrisorilor și depeșelor sosite pe adresa adunării generale dela domnii: Dr. Demetriu Radu, episcop, Lugoj; Iosif Vulcan, Oradea-mare; George Pop de Băsesci, Cehul-Silvaniei; Andreiu Bârseanu, Brașov; Nicolau Oncu, Arad; Ioan Droc, Seliște; Vasile Goldiș, Arad; Societatea Petru Maior, Budapesta; G. M. Marinescu, Beiuș; Andreiu Ghidiu, Il. Curescu, Dr. Olariu, Dr. Barbu, de Stoica, Iovescu și Lințiu, Caransebeș; N. Droc-Barcianu, Giurgiu; Corpul didactic din Brad;

Onițiu, Ciortea, Bogdan și Nastasi, Brașov; Voileanu, Satulung; Vlaicu, Voina, Dr. Saftu, Stinghe și Navrea, Brașov; Romul Verzea și Mateiu Sassu, Satulung; Despărțământul „Abrud-Câmpeni“; Ariton Popa, Abrud; Cordescu, Bucuresci; Dr. George Ilea, Vasiliu Almășian, Dr. Ștefan Morariu, Leontin Pop, Emeric Pop și Ștefan Roșian, Cluj; Iacob și Lucreția Domșa, Flaviu Domșa și Iacob Popa, Blaj; Pomp. Dan, Beiuș; Stoichiția, Dima Nicolae, Dr. Dragits, Schuster, Macrea și Dima Constantin, Hunedoara; Preotul Dan, Borgoprund; Dr. Ștefan C. Pop, Arad; Ioan German, Chețian, Valeriu Suci, I. M. Moldovan, Gavril Popu, I. N. Nestor, Dr. Ioan Rațiu, Ștefan Popu, Dr. Isidor Marcu, Simeon P. Mateiu, Basiliu Rațiu, Emiliu Viciu, Dr. Vasile Suci, Aron Papiu, Emil Sabo, Alexiu Popu și N. Popescu, Blaj; Gerasim Domide, Dr. Dumitru Ciuta, Dr. Gravid Tripon, Dr. Alexandru Pop, Dr. George Linul, Dr. Leon Scridon, Dr. Dionisiu Login, Grigore Scridon, Dr. Ioan Malaiu și Dr. Valeriu Moldovan, Bistrița; Dr. Ciutu și soția, M.-Ilia; Petru Uilacan, Galaction Șagău, Marc Cetățian, Dr. Ioan Popescu, Iosif Popescu, Sever Barbu, Dr. Alexandru Ceușan, Dr. Augustin Chețian, Dr. Ioan Harsia, Iuliu Grecu, Eugen Marinovici și Petru Ciobotar, Reghin; S. Stoica, Bran, Simulescu, Aron Șerb, Petruțiu, Ciugudian, Floașiu și Helju, Mercurea; Dr. G. David, Traian Morcan, Toma Vasinca, Alexandru Ciura jun., Nicolau Ciurt, Petru Macaveiu, Dr. Alexandru Bordia, Iosif Gomboș, Dr. Laurențiu Pop, Mihai Cirlea, Aurel Cioban, Mateiu Nicola, Petru Popoviciu, Basiliu Basiota, Dr. Vasile Fodor, Alexandru Ciura sen. și Ioan Simu, Abrud; Brumboiu, Grozea, Voda, Pop, Magur, Musgan, Pop, Pandrescu, Almin, Maereu, Filimon, Bran; Axente Banciu, Mihail Navrea, Ioan Fruma, Tiberiu Tisu, Octavian Goga, Ioan Lupăș, Aurel Bratu, Octavian Popp, Octavian Prie, Alexe Popovici, Cor. Manea, Nic. Stanciu, Pompiliu Cioban, Sebastian Stanca, Ioan Moldovan, Constantin Flămând, C. Bânda, Emil Cigărean, Marcian Căluțiu, Octavian Furnea, Coriolan Grădinariu, Avram Imbroane, Isac Lința, Filip Mihai, Dumitru Frâncu, Ioan Montani, Liviu Blaga, Octavian Mureșan, George Lupșa, Vasile Glăjar, Ioan Maior, Zaharie Muntean, George Zaharie, Ghiță Navrea, Vasile Papp, Nicolau Olariu, Groșorean, Vasile Voina și Ioan Stoian, studenți universitari în Budapesta.

Se iau spre știință cu plăcere.

După înștiințare din partea presidiului, că astăzi la oarele 3 p. m. dl Dr. Sextil Pușcariu va ține o conferință literară despre poeziile lui St. O. Iosif.

Ședința se încheie la oara 12¹/₂ p. m., anunțându-se ședința proximală pe mâine la oarele 10 a. m.

Dr. Il. Pușcariu m. p., președinte. *Dr. Beu* m. p., notar. — S'a verificat. Sibiu în 2 Octombrie 1901. — *Dr. Il. Pușcariu* m. p., *Dr. Beu* m. p., *P. Cosma* m. p., *I. Papiu* m. p., *Z. Boiu* m. p., *N. Penciu* m. p., *Dr. At. Marienescu* m. p., *Ștefan Stroia* m. p., *Nic. Togan* m. p., *Dr. V. Bologa* m. p., *Ilie Moga* m. p. și *Ioan B. Boiu* m. p.

ad Nr. 708—1901.

Proces verbal

din ședința a doua a adunării generale ordinare a „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, ținută în Sibiiu la 22 Septembrie 1901.

President:

Dr. *Ilarion Pușcariu*.

Notar:

Dr. *Ilie Beu*.

S. După deschiderea ședinței comisiunea pentru examinarea raportului general pe anul 1900 își prezintă raportul său prin referențul Dr. George Proca, pe baza căruia adunarea generală decide:

a) Raportul general se ia în general la cunoscință și de basă la dezbateră specială;

b) Adunarea generală, regretând retragerea Il. Sale Dlui Ioann M. Moldovan dela presiul Asociațiunii, îi mulțămesc pentru înțeleapta conducere a Asociațiunii, pentru zelul și devotamentul, cu care a condus afacerile ei, și își exprimă speranța, că Asociațiunea nici pe viitor nu va fi lipsită de sprijinul și conlucrarea lui;

c) Punctul prim al raportului general despre ședințele comitetului și despre conferirea de stipendii se ia la cunoscință; iar cu privire la înființarea muzeului etnografic și istoric, precum și cu privire la loteria întreprinsă în acest scop, adunarea generală ia act de raportul înaintat, aprobă lucrările săvârșite, dă expresiune mulțămitei sale atât sprijinitorilor Casei naționale cât și comitetului central pentru însemnatul câștig realizat prin loteria întreprinsă; având însă în vedere puținele mijloace, de cari Asociațiunea dispune spre acest scop, invită comitetul central a continua cu procurarea mijloacelor.

d) Punctul al doilea al raportului general referitor la membrii adunarea generală îl ia la cunoscință cu plăcere, exprimându-și totodată dorința, ca membrii Asociațiunii, fiecare în cercul seu de activitate, să stăruască pentru înmulțirea acestora. În legătură exprimă condolență pentru membrii reșoși.

e) Cu privire la lăsământul decedatului Dr. Ioan Nichita adunarea generală invită comitetul central, ca să reînceapă firele pertractării în scopul unei favorabile finalisări a acestei chestiuni.

f) Raportul despre bibliotecă se ia la cunoscință cu în-sărcinarea, ca pe viitor comitetul să prezenteze nu numai un raport despre conținutul bibliotecii, ci să se arate câți membri se folosesc de bibliotecă, anume câți membri din Sibiiu și câți din provinciă; iar cu provocare la §. 5 din Regulamentul

pentru folosirea bibliotecii se decide, ca membrilor din provincă să li-se împrumute cărți și afară de localul bibliotecii pe lângă revers și depunerea unei cauțiuni corespunzătoare; totodată adunarea generală își exprimă bucuria și mulțămirea pentru continuarea completării colecțiunii de diare.

g) Cu privire la activitatea despărțimintelor adunarea generală îndrumă comitetul central de a face tot posibilul pentru a se ajunge la o activitate rodnică în toate despărțimintele; ia cu plăcere la cunoștință reorganizarea și înființarea mai multor despărțăminte și însărcinează comitetul central de a continua activitatea începută pentru înființarea de nouă despărțăminte; exprimă totodată mulțămirea acelor domni, cari au ținut prelegeri și au cetit disertațiuni în adunările cercuale.

h) Raportul despre școala civilă de fete a Asociațiunii se ia la cunoștință, exprimându-se dorința de a se face posibilele economii cu susținerea ei.

9. În numele aceleiaș comisiuni raportează tot domnul Dr. George Proca asupra propunerilor întrate dela domnii Ioan Barcan, Antoniu Palladi și Alexiu Pop. Pe baza acestui raport adunarea generală decide:

a) Propunerea dlui Ioan Barcan de a se trimite la finea fiecărui an câte un ex. din „Transilvania“ pe adresa directorilor cercuali pentru a se încorpora bibliotecii despărțământului, nu se poate lua în considerare fiind ea fără substrat, de oare-ce și până acuma se trimitea câte un ex. pentru bibliotecile despărțământelor.

b) Propunerea dlui Antoniu Palladi de a se scrie și publică în broșură istoricul Asociațiunii și a se distribui în mii de exemplare, se primesce.

c) Propunerea dlui Antoniu Palladi de a se enunța prin un statut, că numai acele comune și indiviși din comune să poată conta la beneficiile Asociațiunii, cari vor dovedi, că comuna are cel puțin un membru fondator sau pe viață, doi ordinari sau cel puțin de ce membri ajutători, — nu se primesce, de oare-ce nu e bine să se condiționeze acordarea de beneficii în acest fel.

d) Propunerea dlui Antoniu Palladi de a se face demersuri, ca și Românii din Bucovina să îmbrăçoșeze Asociațiunea, fiind ea contrară dispozițiilor statutare, nu se primesce.

e) Propunerea dlui Alexiu Pop de a se încassa taxele restante prin intervenirea directorilor sau cassarilor cercuali, nu se primesce, ci se aprobă practica anilor din urmă.

f) Propunerea dlui Alexiu Pop de a se trimite membrilor, cari au solvit taxa mai târziu, „Transilvania“ întreagă pe

anul corespunzător, ca superflua nu se poate lua în considerare, de oare-ce și până acum membrii au primit „Transilvania“ completă, întru-cât au fost exemplare disponibile.

g) Propunerea dlui Alexiu Pop de a se asemna la cassa despărțământului fără amânare 20% după taxele încassate direct, indicându-se numele membrilor, dela cari s'au încassat taxele, nu se primesce, de oare-ce ea este în contradicere cu § 40 din statute;

h) Propunerea dlui Alexiu Pop de a se lua dispoziții noue în chestiunea opririi adunării cercuale a despărțământului „Sătmar“, nu se primesce, ci se aproabă măsurile luate de comitetul central.

10. Comisiunea exmisă pentru examinarea rațiociniului pe anul 1900 și a proiectului de budget pe anul 1902 își prezintă raportul său prin referentul Dr. Coriolan Pap. Adunarea generală decide:

Rațiociniul Asociațiunii pe anul 1900 se aproabă și comitetului central se dă absolutoriu pentru gestiunea acestui an. Proiectul de budget pe anul 1902 se primesce.

În legătură se decide, ca din valoarea realităților arătate în inventariu, în fie-care an să se amortiseze un procent, și că atât în rațiociniu cât și în inventar să se noteze întreaga numirea fondurilor.

În fine s'a decis, ca comitetul central să iee dispozițiile necesare pentru încassarea taxelor restante dela scoala civilă de fete și internatul Asociațiunii și pentru evitarea în viitor a restanțelor de această natură.

11. În legătură cu punctul precedent dl Dr. Daniil P. Barcianu face următoarea propunere:

Având în vedere, că și mijloace mici, concentrate, dau un rezultat mai îmbucurător, decât rămânând răslățe;

având în vedere, că Asociațiunea pentru a'și îndeplini misiunea, pe lângă lucrarea proprie poate să'și ajungă scopul și sprijinind alte instituțiuni culturale ale noastre, direct și indirect;

adunarea poftese comitetul său a se pune în înțelegere pe calea, ce o va afla mai potrivită, cu toate institutele românesce de credit și economii, ca aceste 50% din cuatele menite scopurilor de binefecere să le concentreze la un loc, cari apoi puse la dispoziția Asociațiunii, în suma întreagă să se dea în fie-care an vr'unei sau altei instituțiuni culturale întru promovarea scopurilor ei.

Se transpune comitetului central spre studiere.

12. Comisiunea exmisă pentru studiarea modificărilor propuse la „Regulamentul secțiunilor științifice literare“ își prezintă raportul său prin referentul Gavriil Precup.

Adunarea generală decide:

„Regulamentul secțiunilor științifice-literare“, modificat de secțiuni în ședința lor plenară din 14 și 15 Iulie a. e., se aprobă cu următoarele schimbări:

a) La §. 10 se adaugă un nou alineat de cuprinsul: „Peste tot fie-care secțiune în sfera sa de activitate se va nîsi la popularizarea științelor“.

b) În §. 12, pct. d) se va dice în loc de „geografiei politice și istorice“ numai „geografiei“.

c) La §. 14, pct. e) se mai adaugă „și unificarea termenilor tehnici în manualele de școală“.

d) Pct. a) din § 24 se modifică astfel: „raportul anual despre lucrarea secțiunilor și proiectul de raport despre mișcarea literară și culturală a Românilor din patrie, prezentat de primsecretarul Asociațiunii“.

e) La § 34 pct. f) se mai adaugă: „redigează raportul anual despre mișcarea literară și culturală a Românilor din patrie“.

Regulamentul astfel modificat se alătură acestui proces verbal.

13. Secretarul II al Asociațiunii raportează, că la biroul adunării s'au înscris: a) membru fondator dl Ioan Droc, protopop în pensiune în Săliște; b) membrii pe viață dnii Nicolau Hențu, notar în Săliște; Nicolau Ivan, asesor consistorial, Dr. Elie Cristea, secretar consistorial, Constantin Prie, preot în Săcădate; și c) 9 membrii ordinari.

Se ia act cu plăcere și se transpun comitetului central spre competentă afacere.

14. Urmând la ordinea de zi *alegerea presidentului, vice-presidentului și comitetului central*, dl Dr. G. Popovici propune exmiterea unei comisiuni, care să compună o listă de candidați; în această comisiune, la propunerea DSale, se aleg dnii Patriciu Barbu, Dr. Augustin Bunea, Andreiu Cosma, Dr. Liviu Leményi, Alexandru Lebu, Ilia Trăilă, Emanuil Ungurianu, Dr. Iuliu Maniu și Dr. Nicolau Vecerdea. Pentru a se pute comisiunea consulta, ședința se suspendează.

După redeschidere 20 membrii cer votare secretă. Fiind însă timpul prea înaintat, presidiul încheie ședința la oarele 2½ p. m. și anunță proxima ședință pe astăzi la oarele 5 p. m. —

Dr. Il. Pușcariu m. p., președinte. *Dr. Beu* m. p., notar. — S'a verificat Sibiu în 2 Octobrie 1901. — *Dr. Il. Pușcariu* m. p., *Dr. Beu* m. p., *P. Cosma* m. p., *I. Papiu* m. p., *Z. Boiu* m. p., *N. Penciu* m. p., *Stefan Stroia* m. p., *Dr. At. Marienescu* m. p., *Dr. V. Bologa* m. p., *Ilie Moga* m. p., *Ioan B. Boiu* m. p. și *Nic. Togan*.

Ad Nr. 708—1901.

Proces verbal

din ședința a treia a adunării generale ordinare a „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, ținută în Sibiiu la 22 Septembrie 1901,

President:
Dr. Ilarion Pușcariu.

Notar:
Dr. Ilie Beu.

15. După deschiderea ședinței dl vice-president Dr. Il. Pușcariu declară, că dorește, ca la alegerea, ce se va efectui, să nu fie luat în nici un fel de combinațiune.

Cerând apoi cuvântul dl Dr. Amos Frâncu, propune — cu consimțământul celorlalți domni, cari au cerut votare secretă —, ca votarea secretă să nu se extindă și asupra postului de president, ci la acesta să se aleagă prin aclamațiune dl Dr. Alexandru Mocsonyi. Propunerea dlui Dr. Amos Frâncu se primesce unanim.

După acestea se alege o comisiune de scrutinare în persoana dlor Rubin Patiția, Dr. Iancu Mețianu și Dr. Aurel Cosma, și alegerea de vice-president și a membrilor în comitet se face prin ședule. Votanți sunt 146 membri, cari după despărțăminte pe rând și depun ședula de votare. Făcându-se apoi scrutiniu, s'a constatat, că au întrunit majoritatea voturilor: la postul de vice-president dl Iosif St. Șuluțu (82), ca membri ordinari în comitet dnii Parteniu Cosma (138), Dr. Vasile Hossu (124), Dr. Cornel Diaconovich (119), Dr. Octavian Russu (98), Dr. Il. Pușcariu (95), Dr. Atanasiu Marienescu (91), Dr. Eusebie R. Roșca (89), Ioan Papiu (87), Nicolau Togan (82), Nicolau Ivan (81), Ioan Crețiu (73), și Dr. Augustin Bunea (68), iar ca membri suplenți în comitet d-nii Dr. Ilie Beu (121), Arsenie Bunea (112), Dr. Liviu Leményi (85), Iuliu Bardoși (77), Dr. Vasile Bologa (75) și Dr. Elie Cristea (72).

Presidiul enunță de president, ales prin aclamațiune, pe dl Dr. Alexandru Mocsonyi, iar de vice-president, pe dl Iosif St. Șuluțu, și de membri ordinari în comitet, pe dnii: Parteniu Cosma, Dr. Vasile Hossu, Dr. Cornel Diaconovich, Dr. Octavian Russu, Dr. Ilarion Pușcariu, Dr. Atanasiu Marienescu, Dr. Eusebie R. Roșca, Ioan Papiu, Nicolau Togan, Nicolau Ivan, Ioan Crețu și Dr. Augustin Bunea, și membrii suplenți dnii: Dr. Ilie Beu, Arsenie Bunea, Dr. Liviu Leményi, Iuliu Bardoși, Dr. Vasile Bologa și Dr. Elie Cristea.

16. Urmând a se fixa locul proximei adunări generale, se notifică că au intrat doue invitații. Inteligența română din Oravița invită proxima adunare generală ordinară în acest oraș, iar dl Alexiu Pop, preot în Săsari o invită la Baia-mare.

Se decide, ca comitetul central să se pună în înțelegere cu inteligența română din părțile orașelor indicate și să de-

termine în cercul său de competență locul proximei adunări generale ordinare.

17. Cu verificarea proceselor verbale ale adunării generale...

Se încredințează membrii prezenți din Sibiu.

18. Domnul Antoniu Pallade, membru adunării în cuvinte elocvente și alese mulțemesce în numele adunării generale domnului președinte Dr. Ilarion Pușcariu, atât pentru activitatea sa îndelungată și zeloasă în calitatea de vice-președinte al Asociațiunii, cât și pentru conducerea corectă și înțeleaptă a adunării de față; îndeosebi roagă pre dl Dr. Il. Pușcariu să nu insiste la declarațiunea sa făcută la începutul ședinței de astăzi, ci fiind ales de membru în comitetul Asociațiunii să ocupe acest post și să contribue și în viitoriu cu valoroasele sale experiențe la promovarea scopurilor culturale ale Asociațiunii; eară numitul președinte mulțemind membrilor Asociațiunii mai întâi pentru manifestațiunea încrederii față de dsa, declară, că prelângă toate greutățile oficiului seu bisericesc se va sili și pe viitoriu să corespundă după putință încrederii puse în persoana sa; apoi mulțemind adunării pentru sacrificiile aduse de membrii ei în interesul literaturii și culturai naționale, declară ședința aceasta și tot de odată adunarea generală din acest an de închisă.

Dr. Ilarion Pușcariu m. p., președinte, *Dr. Beu* m. p., notar. — S'a verificat. Sibiu în 2 Octobree 1901. — *Dr. Ilarion Pușcariu* m. p., *Dr. Beu* m. p., *P. Cosma* m. p., *Z. Boiu* m. p., *I. Papiu* m. p., *St. Stroia* m. p., *N. Penciu* m. p., *Dr. At. Marienescu* m. p., *Nic. Togan* m. p., *Ioan. B. Boiu* m. p., *Dr. V. Bologa* m. p. și *Ilie Moga* m. p.

Nr. 742—1901.

Proces verbal

din 10 Octobree 1901. Ședința ordinară a comitetului central al Asociațiunii.

Președinte: *Iosif St. Șuluțu*. — Notar: *Dr. Ilie Beu*. — Membrii prezenți: *Dr. V. Bologa*, *Dr. Aug. Bunea*, *Ars. Bunea*, *Parteniu Cosma*, *Dr. Ilie Cristea*, *Dr. V. Hossu*, *N. Ivan*, *Dr. Liviu Leményi*, *Dr. At. M. Marienescu*, *I. Papiu*, *Dr. Eus. R. Roșca*, *Dr. Oct. Russu* și *Nicolau Togan*.

203. Cu verificarea procesului verbal al ședinței de adi

Se încredințează dnii Parteniu Cosma, Nicolau Ivan și Dr. Atanasiu M. Marienescu.

204. (720—1901). Secretarul II prezentează *procesele verbale ale adunării generale ordinare*, ce s'a ținut în Sibiu la 21 și 22 Septembrie a. c. Din acestea se constată, că adunarea generală:

1. a luat spre scire raportul general pe anul 1900;

2. a regretat retragerea Il. Sale dlui Ioan M. Moldovan dela presidiul Asociațiunii și i-a exprimat mulțămită pentru înțeleapta conducere a Asociațiunii;

3. a luat spre scire raportul referitor la Casa națională și la loteria întreprinsă spre scopurile acesteia, invitând comitetul central a continua cu procurarea mijloacelor necesare la înființarea acestei instituțiuni;

4. a luat spre scire raportul privitor la membrii Asociațiunii și în legătură a exprimat condolență pentru membrii decedați;

5. cu privire la lăsământul decedatului Dr. Ioan Nichita a invitat comitetul central, ca să reînceapă firele pertractării în scopul unei favorabile finalisări a acestei afaceri;

6. a luat spre scire raportul referitor la bibliotecă cu însărcinarea ca în viitor să se arete câți membrii s'au folosit de bibliotecă, câți din Sibiiu și câți din provincă, și ca membrilor din provincă să li-se împrumute cărți și afară de localul bibliotecii pe lângă revers și depunerea unei cauțiuni corespunzătoare;

7. a luat cu plăcere la cunoștință reorganizarea și înființarea mai multor despărțăminte și a însărcinat comitetul central de a continua activitatea începută pentru înființarea de nouă despărțăminte; în legătură a exprimat mulțămită acelor domni, cari au ținut prelegeri și au cetit disertațiuni în adunările cercuale;

8. a luat spre scire raportul privitor la școala civilă de fete, exprimându-și dorința de a se face posibilele economii cu susținerea ei;

9. Dintre propunerile înaintate în terminul statutar și pertractate de comitet în ședința sa dela 19 Septembrie a. c. sub Nr. 197 a primit numai propunerea dlui Antoniu Palladi de a se scrie și publica în broșură istoricul Asociațiunii;

10. a aprobat rațiociniul Asociațiunii pe anul 1900, a dat comitetului absolutoriu pentru gestiunea acestui an și a primit proiectul de buget prezentat de comitetul central pentru anul 1902;

11. a decis, ca din valoarea realităților arătată în inventar, în fiecare an să se amortizeze un procent și ca în viitor în inventar să se noteze numirea întreagă a fondurilor;

12. a decis, ca pentru încassarea taxelor restante dela școala civilă de fete și internatul Asociațiunii și pentru evitarea în viitor a restanțelor de natura aceasta să se iee dispozițiile necesare;

13. a decis a se transpune comitetului central spre studiere următoarea propunere făcută de dl Dr. D. P. Barcianu în ședința a doua a adunării generale: „Având în vedere, că și mijloace mici, concentrate dau un rezultat mai îmbucurător, decât reslățe; — având în vedere, că Asociațiunea pentru ași împlini misiunea, pre lângă lucrarea proprie, poate să-și ajungă scopul și sprijinind alte instituțiuni culturale ale noastre, direct și indirect; — adunarea poftesce comitetul seu a se pune în înțelegere pe calea, ce o va afla mai potrivită, cu toate instituttele ro-

mănesci de credit și economii, ca aceste 50% din cuotele menite scopurilor de binefacere să le concentreze la un loc, cari apoi puse la dispoziția Asociațiunii, în suma întreagă să se dea în fiecare an vr'unei sau altei instituțiuni culturale întru promovarea scopurilor ei;

14. a aprobat „Regulamentul pentru secțiunile științifice-literare“, modificat de secțiuni în ședința lor plenară din 14 și 15 Iulie a. c., cu următoarele modificări:

a) la § 10 s'a adaus un nou alineat de cuprinsul: „Peste tot fiecare secțiune în sfera sa de activitate se va nisui la popularizarea științelor“;

b) în § 12 lit. d) s'a decis a se dice în loc de „geografiei politice și istorice“ numai „geografiei“;

c) pct. a) din §. 24 s'a modificat astfel: „raportul anual despre lucrarea secțiunilor și proiectul de raport despre mișcarea literară și culturală a Românilor din patrie, prezentat de prim-secretarul Asociațiunii“;

d) la § 34 lit. f) s'a decis a se mai adauge: „redigează raportul anual despre mișcarea literară și culturală a Românilor din patrie“;

15. a transpus spre competență afacere lista membrilor, cari s'au înscris cu aceea ocaziune;

16. a decis, ca învătările pentru ținerea proximei adunări generale să se transpună comitetului central, pentru-ca acesta să se pună în înțelegere cu inteligența română din părțile Oraviței și Băii-mari și să determine în cercul seu de competență locul proximei adunări generale ordinare;

17. a ales: president pe dl Dr. Alexandru Mocsonyi; vice-president pe dl Iosif St. Șuluțu; membri ordinari în comitet pe d-nii Parteniu Cosma, Dr. Vasile Hossu, Dr. Cornel Diaconovich, Dr. Octavian Russu, Dr. Ilarion Pușcariu, Dr. Atanasiu Marienescu, Dr. Eusebiu R. Roșca, Ioan Papiu, Nicolau Togan, Ioan Crețu și Dr. Augustin Bunea; membri suplenți pe d-nii Dr. Ilie Beu, Arseniu Bunea, Dr. Liviu Leményi, Iuliu Bardoși, Dr. Vasile Bologa și Dr. Elie Cristea.

ad 1. Se ia act.

ad 2. Conclusul adunării generale se va comunica Ilustr. Sale d-lui I. M. Moldovan.

ad 3. Spre scire și conformare.

ad 4. Se ia act.

ad 5. Pertractările în afacerea lăsământului decedatului Dr. Ioan Nichita se vor reincepe cu executorii testamentari și cu direcțiunea institutului „Silvania“, declarându-se comitetul central gata a primi administrația acestei fundațiuni sub condițiunea, ca întreagă averea mobilă de sub întrebare să se transpună la cassa Asociațiunii, unde se va administra fără altă ingerință, dar cu stricta observare a scopului pentru care a fost testată. Depunerile vor rămâne și în viitor la banca

„Silvania“, numai libelele de depunere și valorile vor avea să intre la cassa Asociațiunii. Totodată se va îngriji, ca actul de transpunere să fie îndreptat.

ad 6. Spre scire și conformare.

ad 7. Spre scire și conformare.

ad 8. Spre scire și conformare.

ad 9. Spre scire; cu scrierea istoricului Asociațiunii, în extensiunea unei broșuri din „Biblioteca populară“ a Asociațiunii, se încredințează prim-secretarul Asociațiunii. Broșura va trebui să se tipărească până la proxima adunare generală ordinară.

ad 10. Spre scire; budgetul anului 1902 se va comunica și cassarului pentru conformare.

ad 11. Spre scire și conformare; se va notifica și cassarului Asociațiunii.

ad 12. Se îndrumă din nou atât cassarul Asociațiunii cât și direcțiunea școalei civile de fete la stricta observare a concludului Nr. 150 lit. d) din 13 Iulie 1899.

ad 13. Biroul comitetului se însărcinează cu studiarea acestei chestiuni și prezentarea unei propuneri.

ad 14. Spre scire. Regulamentul astfel modificat se decide a se tipări în 200 ex. și a se distribui diferitelor secțiuni.

ad 15. Spre scire; se va pune la ordinea zilei încă în ședința de ași.

ad 16. Cu studiarea chestiunii, că unde să se țină proxima adunare generală ordinară, se încredințează prim-secretarul Asociațiunii, având la timpul său a prezenta propunere concretă.

ad 17. Se ia act.

205. (714—1901). Cu ocasiunea adunării generale, ce s'a ținut în Sibiu la 21 și 22 Septembrie a. c., s'au înscris:

a) membru fondator dl Ioan Droc, protopresbiter i. p., achitând taxa întreagă;

b) membri pe viață d-nii Nicolau Hențu, notar în Seliște, achitând taxa întreagă; Nicolau Ivan, asesor consistorial, Dr. Ilie Cristea, secretar consistorial, și Constantin Prie, preot în Săcădate, acești din urmă au achitat câte K 100—;

c) membri ordinari d-nii Arseniu Bunea, Ioan Baptist Boiu, Petru Popovici, Dr. Daniil P. Barcianu, Dumitru Lăpădat, Dr. Ilie Iancu, Dr. Aurel Vălean, Ioan Nicola și Nicolau Rădnean.

Înainte de adunarea generală s'au mai fost înscris membri ordinari: d-na Calipsa Șandru și d-nii Ioan Ghibu, Constantin Dimian și Oprea Stefla.

Dl I. Droc se declară membru fondator al Asociațiunii și se prevede cu diploma prescrisă.

Di N. Hențu se declară membru pe viață al Asociațiunii și se prevede cu diploma prescrisă. De înscrierea d-lor N. Ivan, Dr. Il. Cristea și C. Prie se ia act, având a se prevedea cu diploma prescrisă după achitarea întregii taxe.

D-nii ceilalți și d-na Calipsa Șandru se declară membri ordinari ai Asociațiunii.

206. (709—1901). *D-șoara Sofia Condemin* donează K 20.— pentru scopurile Casei naționale.

Donațiunea se primesce cu mulțămită.

207. (710, 711 și 712—1901). *Direcțiunea școlii civile de fete* înaintează:

I. Scrisoarea ddo 5 Septembrie a. c. a fostului profesor *Ioan Popovici*, prin care acesta anunță, că — pensionat fiind — se retrage dela postul ce a ocupat, și mulțămesc comitetului central pentru încrederea de care l'a fost împărțat; și concludul conferenței corpului didactic din 9 Septembrie a. c., prin care se ia act de retragerea d-lui Ioan Popovici și se constată, că D-Sa a predat în toată regula atât biblioteca cât și recuisitele de învățământ ce a administrat.

II. Concludul conferenței corpului didactic din 9 Septembrie a. c. referitor la *înstituirea nouilor puteri didactice* angajate în ședința comitetului central din 31 August a. c., precum și câte 1 ex. din „Statutul de organizare“ și „Regulamentul intern“ al școlii civile de fete, subscrise de aceleași.

III. *Procesul verbal al conferenței corpului didactic* din 9 Septembrie a. c. In această conferență:

1. s'au pertractat afaceri ce nu reclamă dispoziții din partea comitetului central;

2. s'a luat act de retragerea profesorului Ioan Popovici, în urma pensionării sale;

3. s'a luat act de numirea nouilor puteri didactice angajate de comitetul central în ședința sa dela 31 August a. c.;

4. s'a făcut împărțirea studiilor între profesorii angajați pe anul 1901—1902, încredințându-se compunerea planului de oare detaiat direcțiunii școlare.

În legătură direcțiunea școlii prezintă și planul oarelor pentru anul școlar 1901—1902, care se găsește în consonanță cu planul de învățământ în vigoare.

ad I și II. Spre scire.

ad III. Procesul verbal se ia spre scire și conclusele aduse se aprobă. Asemenea se aprobă planul oarelor prezentat.

208. (607-a—1901). *Direcțiunea despărțământului „Oșorheiu“* înaintează cu data 26 August a. c. *procesul verbal al adunării cercuale*, ce s'a ținut în Sâncraiu la 4 August a. c. Se constată:

1. s'au prezentat și luat spre scire raportul despre mersul afacerilor despărțământului în anul expirat și rațiociniul cassei pe același timp; în legătură s'a stabilit proiectul de budget pe 1902 la întrate cu K 150.— și eșite cu K 147.— (pentru trebuințele despărțământului K 27.—);

2. s'au împărțit cărți între popor;

3. s'a înscris membru ordinar nou dl Stefan Stoicoviciu preot;

4. s'a încassat suma de K 162.—;

5. preotul Vasile Motora a cetit disertația sa: „Câteva cauze și influența lor asupra relei stări materiale, sanitare și morale a poporului nostru.“

Procesul verbal se ia spre scire și conclusele aduse, în-deosebi proiectul de budget pe 1902 se aproabă. Dl St. Stoicoviciu se declară membru ordinar al Asociațiunii.

209. (619—1901). *Direcțiunea despărțământului „Cohalm“* înaintează procesul verbal al ședinței comitetului cercual din 30 August a. c. În această ședință s'au pertractat afaceri curente.

Spre scire.

210. (622—1901). *Direcțiunea despărțământului „Șimleu“* înaintează cu data 3 Septembrie a. c. procesul verbal al adunării cercuale, ce s'a ținut în Cuceu la 1 Iulie a. c. Se constată:

1. s'au prezentat și luat spre scire raportul despre mersul afacerilor despărțământului în anul expirat, în care se arată și starea fondului cultural scolastic selăgian (a trecut deja de K 2000.—, dar statutele nu sunt încă stabilite), și rațiociniul cassei pe acelaș timp; în legătură s'a exprimat mulțămintă mai multor donatori, cari au promovat scopurile despărțământului;

2. s'a încassat suma de K 252.—;

3. s'a decis, ca proxima adunare cercuală să se țină în comuna Santău.

Procesul verbal se ia spre scire cu aprobarea concluserilor.

211. (625—1901). *Direcțiunea despărțământului „Vêrșeș“* înaintează cu data 3 Septembrie a. c. procesul verbal al adunării cercuale, ce s'a ținut în Vêrșeș la 29 August a. c. Se constată:

1. s'au prezentat și luat spre scire raportul despre mersul afacerilor despărțământului dela întemeiere și rațiociniul cassei pe acelaș timp;

2. s'au înscris membrii ordinari noi dnii Pavel Corcea și Svetozar Ionescu;

3. s'a încassat suma de K 242.—;

4. pentru noul period de trei ani s'a ales director cercual dl Ioan M. Roșiu, iar membrii în comitet dnii Dr. Nicolau Popovici, Simeon Schiopu, Iuliu Iorgovici și Bartolomeiu Panciovanu;

5. s'a decis ca proxima adunare cercuală să se țină în comuna Coștei.

Procesul verbal se ia spre scire cu aprobarea concluserilor, îndeosebi se aproabă alegerea comitetului cercual. Dnii amintiți sub 2, se declară membri ordinari ai Asociațiunii.

212. (633—1901). *Direcțiunea despărțământului „Dej“* înaintează *procesul verbal al adunării cercuale*, ce s'a ținut în Gherla la 29 August a. c. Se constată:

1. s'a prezentat și luat spre scire raportul despre activitatea comitetului în anul 1900—1901;

2. Dl Dr. Victor Bojor a citit disertația sa: „Despre necesitatea religiunii“;

3. s'au înscris: *a)* membrii pe viață dnii Alesandru Nemeș, jude reg. în pensiuie (a achitat întreagă taxa) Nicolau Tincu și Ioan Cheresteș, preoți; *b)* membrii ordinari dnii Mihail Cherebeț, preot, Ioan Georgiu, canonic, Iuliu Dragoș, preot, Vasiliu Pușcariu, protopop, Alexandru Ghelner, protopop, Petru Cheresteș, preot, Andreiu Todoran, propr. de tipografie, Vasile Pordea, profesor, Ioan Popu, preot, Teofil Moldovan, preot, Ioan Mureșan, preot, Iosif Onciu, preot, Mihail Baci, preot, Iuliu Pop, preot, Ioan Pop, preot, Martin Câmpean, proprietar, Ioan Hosszu, propr., Paul Salvan, preot, Iuliu Karsai, profesor, Dionisiu Deac, preot și Ioan Venan, notar; și *c)* 9 membri ajutători;

4. s'a încassat suma de K 552.—;

5. pentru noul period de 3 ani s'a ales director cercual dl Dr. Teodor Mihali, iar membri în comitet dnii Dr. Ioan Cherecheș, George Gradovicu, Dr. Liviu Micșa și Mateiu Popu.

Procesul verbal se ia spre scire și conclusele aduse, îndeosebi alegerea comitetului cercual se aproabă. Dl Al. Nemeș se declară membru pe viață al Asociațiunii și se prevede cu diploma prescrisă; de înscrierea dlor N. Tincu și I. Cheresteș de membri pe viață se ia act, având a se prevedé cu diplomă după achitarea întregii taxe. Dnii amintiți sub pct. 3 lit. *b)* se declară membri ordinari ai Asociațiunii.

213. (687—1901). Cu provocare la concludul Nr. 164 din 8 August a. c. secretarul II comunică, cumcă *dl Dr. Victor Onișor* prin scrisoarea sa ddto 18 Septembrie a. c. amenință cu împrăcesuare, dacă nu i-se va achita în termin de opt zile costul a 100 ex. din scrierea sa „*Legiuirea țerii noastre*“, prenumerate de comitetul central prin concludul său Nr. 129 din 11 Iulie a. c.

Comitetul central decide a nu se abate dela concludul său Nr. 164 din 8 August a. c.

214. (736—1901). În legătură cu concludul adunării generale privitor la reorganisarea despărțământelor neactive, se sulevează și chestiunea *reorganisării despărțământului „Alba-Iulia“*, rugându-se a primi asupra sa această sarcină membrul din comitet dl Dr. Vasile Hossu, canonic me-

tropolitan, ca având multe legături cu inteligența română din acele părți. Declarându-se D-Sa gata a primi acest mandat, comitetul central decide:

Cu reorganizarea despărțământului „Alba-Iulia“ se încredințează, în calitate de delegat, dl Dr. Vasile Hossu.

215. (725—1901). *Direcțiunea școlii civile de fete* înaintează scrisoarea ddto 8 Octobrie a. c. a d-lui *Timoteiu Popovici*, angajat de aceeaș în mod provisor ca instructor de musica vocală, prin care cere din cauză de morb un concediu de o lună de țile.

Considerând, că direcțiunea școlii civile a fost angajat pe dl Timoteiu Popovici ca instructor de musica vocală, în mod provisor pe timp nedeterminat; că între membrii corpului didactic nu se găsește nici unul, care ar pute provedé acest obiect de învățământ; și pentru-ca instrucțiua elevelor să nu sufere, dl Tim. Popovici se absoalvă dela acest angajament, mulțămindu-i-se pentru serviciile prestate. Ca instructoră pentru musica vocală se angajează pentru anul școlar curent d-șoara Elena Cunțan cu o remunerație anuală de K 400.—, solvibilă în 10 rate lunare de câte K 40.—.

D. u. s.

Iosif Sterca Șuluțu m. p., vicepresident, *Dr. Beu* m. p., secr. II. — S'a verificat. Sibiiu, în 15 Octobrie 1901. — *Parteniu Cosma* m. p., *Dr. At. Marienescu* m. p., *Nicolau Ivan* m. p.

Nr. 767—1901.

Proces verbal

din 27 Octobrie 1901. Ședința extra-ordinară a comitetului central al Asociațiunii.

Președinte: *Dr. Alexandru Mocsonyi* — Notar: *Dr. Ilie Beu*. — Membrii prezenți: *Dr. Aug. Bunea*, *Parteniu Cosma*, *I. Crețu*, *Dr. V. Hossu*, *N. Ivan*, *Dr. At. M. Marienescu*, *Dr. Il. Pușcariu*, *Dr. Eus. R. Roșca*, *Dr. Oct. Russu*, *Iosif St. Șuluțu*, *Dr. V. Bologa*, *Ars. Bunea*, *Dr. Ilie Cristea* și *Dr. Liviu Leményi*.

216. Dl Dr. Alexandru Mocsonyi, ocupând presidiul, dă expresiune sentimentelor sale de adâncă mișcare față cu manifestațiunea încrederii adunării generale, și declară, că având sentimentul, că din cauza morbului său nu va pute corespunde așteptărilor legate de dânsul, îndată-ce a aflat, că este luat în combinațiune, s'a adresat amicilor săi cu rugarea să afle altă persoană mai potrivită pentru ocuparea presidiului Asociațiunii. Cu toate acestea în fața imperativului categoric manifestat se simte dator a se închina cu tot respectul înaintea votului adunării generale. Face însă de acum reserva, ca îndată-ce se va convinge, că in-

teresele Asociațiunii vor suferi din cauza insuficienței puterilor sale; să-i fie permis a se retrage.

Vicepresidentul, dl Iosif St. Șuluțu, binevențează pe dl president în numele comitetului central și-i dorește putere și sănătate, ca să poată sta în fruntea Asociațiunii timp îndelungat.

Constatându-se, că membrii comitetului sunt de față în număr suficient pentru a putea lua concluse valide, ședința se declară deschisă, încredințându-se cu verificarea procesului verbal al ședinței de azi dnii: Ioan Crețu, Dr. Eusebie R. Roșca și Dr. Octavian Russu.

217. (763—1991). Biroul Asociațiunii, în urma însărcinării primate prin concludul Nr. 154 lit. k) din 25 Iulie a. c., presintă propunerea cerută *pentru distribuirea sumei de K 2000—*, votată de adunarea generală din 1900 pentru *ajutorarea școalelor române confesionale*.

În vederea opiniei secțiunii școlare din 13 Iulie a. c. și a propunerii plenului secțiunilor (concl. Nr. XVIII din 15 Iulie a. c.) și în conformitate cu concludul comitetului central Nr. 154 lit. k) din 25 Iulie a. c. se decide, ca suma de K 2000—, înscrisă de adunarea generală dela Băile Herculane în bugetul anului 1901 pentru ajutorarea școalelor române confesionale, să se pună la dispoziția despărțemintelor Asociațiunii spre a fi întrebuițată pentru ajutorarea bibliotecelor școlare sau pentru alte trebuințe școlare. În acest scop comitetele cercuale vor fi invitate a-și înainta propunerile, resp. cererile lor până la finea anului curent. Distribuirea sumei de K 2000— se va face între despărțemintele ce vor reflecta la acest ajutor în proporția numărului membrilor lor.

Cererile întrate la Asociațiune pentru ajutoare se vor retrimite petenților cu înștiințarea, că nu au putut fi considerate din cauza insuficienței mijloacelor disponibile.

218. (744—1901). *Comitetul festivităților aranjate cu ocaziunea adunării generale ordinare*, ce s'a ținut în Sibiiu la 21 și 22 Septembrie a. c., transpune suma de K 2009.18, ce a rezultat ca venit curat al acelora.

Se ia act cu plăcere.

219. (748—1901). Secretarul II raportează că sunt *vacante următoarele stipendii*: 1. un stipendiu I. Roman de K 120—; 2. un stipendiu de K 40— din fund. Basiota; 3. un stipendiu de K 120— din fund. Galiană; 4. un stipendiu de K 100— din fondul Avram Iancu; și 5. un stipendiu de K 80— din fund. Dr. I. Moga.

Pentru conferirea acestor stipendii se decide a se publica concurs.

220. (681—1901). Dl *Constantin Barcianu*, prof. în pens. în Sibiiu, s'a înscris membru ordinar al Asociațiunii, achitând taxa prescrisă.

Dl C. Barcianu se declară membru ordinar al Asociațiunii.

221. (643—1901). *Direcțiunea despărțământului „Panciova“* înaintează cu data 9 Septembrie a. c.:

I. *Procesul verbal al adunării cercuale*, ce s'a ținut în Satul-nou la 28 August a. c. Din acesta se constată:

1. s'a prezentat și luat spre scire raportul despre activitatea comitetului cercual în anul expirat și rațiociniul cassei pe acelaș timp, în legătură s'a stabilit proiectul de budget pe 1902 la percepțiuni și ero-gațiuni cu K 500.—;

2. s'au înscris membri ordinari noi achitând taxa dnii Iancu Cerbu, preot, Lazar Sumedria, ospătar și „Ceres“ societate comercială pe acții și 12 membri ajutători. Dela acestia s'a încassat suma de K 110.—.

3. dl Alexandru Țințariu a disertat „Despre înstrăinarea portului nostru național“;

4. pentru noul period de trei ani s'a ales director cercual dl Damian Popescu, iar membri în comitet d-nii Dr. A. Birescu, Dr. P. Penția, P. Tisu și P. Stoica.

II. *Procesul verbal al ședinței comitetului cercual* din 8 Septembrie a. c. În această ședință s'a constituit comitetul, alegându-se vice-president dl P. Tisu, notar dl Dr. P. Penția, cassar dl Iancu Cerbu și controlor dl N. Popovicu.

ad I. *Procesul verbal al adunării cercuale* se ia spre scire.

Conclusele adunării, îndeosebi proiectul de budget pe 1902 și alegerea comitetului cercual se aproabă. D-nii amintiți sub 2. și societatea „Ceres“ se declară membri ordinari ai Asociațiunii.

ad II. Spre scire cu aprobarea constituirii comitetului cercual.

222. (652—1901). *Direcțiunea despărțământului „Făgăraș“*, înaintează cu data 7 Septembrie a. c.:

I. *Procesul verbal al adunării cercuale*, ce s'a ținut la 28 August a. c. în comuna Copăcel. Din acesta se constată:

1. s'au prezentat și luat spre scire raportul comitetului cercual pe anul 1900—1901 și rațiociniul cassei pe acelaș period; în legătură s'a îndrumat comitetul cercual la înființarea de agenturi și s'a stabilit un budget pe 1901—1902 la spese cu K 220.—, fără o indicație mai specială a percepțiunilor;

2. s'au înscris: a) membru pe viață dl Dr. Vasile Suciu, prof. în Blaj, achitând întreagă taxa; b) membri ordinari d-nii Dr. Teodor Popescu, avocat, Clemente Grama, notar, Alexandru Șerban, preot, Mateiu Grecu, comisar de drum, Iosif Herciogia, preot. Ioan Bica, notar, Ioan Stan, notar, Ioan Oancea, notar, și c) 7 membri ajutători;

3. cu această ocaziune s'a încassat suma de K 444-04;

4. pentru noul period de trei ani s'a ales director cercual dl Iacob Macaveiu, iar membri în comitet d-nii Iuliu Dan, Dr. Nicolau Șerban, Dr. Ioan Șenchea și Dr. Teodor Popescu.

II. *Procesul verbal al ședinței comitetului cercual* din 7 Septembrie a. c. În această ședință s'au prezentat conclusele adunării cercuale din 28 August a. c. și s'a constituit comitetul cercual alegându se vice-president dl Iuliu Dan, notar dl Dr. Ioan Șenchea, controlor dl Dr. Teodor Popescu, cassar dl Ioan Dejenar și bibliotecar dl Constantin Toma.

ad I. Procesul verbal se ia spre scire. Conclusele adunării se aproabă cu excepțiunea proiectului de budget pe 1901—1902, care este a se întregi cu specificarea percepțiunilor. Alegerea comitetului cercual se aproabă. Dl Dr. V. Suciuc se declară membru pe viață al Asociațiunii și se prevede cu diploma prescrisă. D-nii amintiți sub pct. 2 lit. b) se declară membri ordinari ai Asociațiunii.

ad II. Procesul verbal se ia spre scire cu aprobarea constituirii comitetului cercual.

223. (659—1901). *Direcțiunea despărțământului „Beiuș“* înaintează cu data 13 Septembrie a. c. *procesul verbal al ședinței comitetului cercual* din 12 Septembrie a. c. În această ședință s'a constituit noul comitet cercual alegându-se vice-president dl Vas. Pap, notar dl N. Fabian, cassar dl Dr. Gavr. Cosma și controlor dl Vas. Stefanică.

Proces verbal se ia spre scire și constituirea comitetului cercual se aproabă.

224. (660—1901). *Direcțiunea despărțământului „Cluj“* înaintează cu data 12 Septembrie a. c. *procesul verbal al adunării cercuale*, ce s'a ținut în Cluj la 5 Septembrie a. c. Din acesta se constată următoarele:

1. s'au prezentat și luat spre scire raportul comitetului pe anul 1900—1901 și rațiociniul cassei pe acelaș timp; în legătură s'a decis, ca restul cassei din trecut, 20% după taxele membrilor ordinari și taxele membrilor ajutători să se rețină pentru trebuințele despărțământului, din cari s'a stabilit un proiect de budget cu K 200— la întrate și eșite;

2. s'a decis a se ruga comitetul central pentru licuidarea celor 20% statutare dupa taxele membrilor acestui despărțământ pe anii 1898, 1899 și 1900.

3. s'a hotărît, ca din contribuiri benevole, din 20% după taxele membrilor ordinari, din taxele membrilor ajutători și din venitele festivităților aranjate spre acest scop să se creeze un fond pentru trebuințele culturale ale despărțământului;

4. s'a decis a se ruga comitetul central, ca pentru serbarea împlinirii secolului al 18-lea dela descălecarea poporului român în această țară

să facă propuneri corespunzătoare proximei adunări generale, după ce a ascultat părerea secțiunii istorice și a altor istorici de ai noștri;

5. pentru noul period de trei ani s'a ales director cercual dl Dr. George Ilea, iar membri în comitet dnii Emeric Pop, Dr. Stefan Morariu, Stefan Roșian și Dr. Victor Poruțiu.

De-odată cu acest proces verbal direcțiunea despărțământului „Cluj“ a mai transpus: 1. *procesul verbal al unei adunări cercuale* convocate în Cluj-Mănăștur pe 12 Iulie a. c., dar din cause ocazionale amânată, în care ocasiune s'au înscris membri ordinari noui dnii Valeriu Pop, Teodor Ciortea, Gavril Pop, preoți, și Dr. Victor Poruțiu, cand. de avocat; precum și 2. *procesul verbal al ședinței comitetului cercual* din 25 Iulie a. c., în care s'au luat dispozițiile necesare pentru adunarea cercuală din 5 Septembrie a. c.

Procesul verbal al adunării cercuale din 5 Septembrie a. c. se ia spre scire cu observările următoare:

Reținerea taxelor întregi, încassate dela membrii ajutători nu se poate aproba, fiind contrară dispozițiilor §-ului 40 din statute.

În mod excepțional, se asemează 20% după suma de K 620.—, adecă suma de K 124.— din taxele membrilor ordinari și ajutători a anilor 1898—1900, după cari despărțământul nu și-a primit competența statutară.

În conformitate cu §. 40 din statute și 49 din „Regulamentul pentru despărțăminte“ înființarea unui fond cultural al despărțământului se poate încuviința numai din donațiuni ce vor intra special pentru acest scop.

Propunerea referitoare la serbarea împlinirii secolului al 18-lea se transpune secțiunii istorice.

Alegerea comitetului cercual se aproabă.

Procesul verbal al adunării cercuale din 12 Iulie a. c. și cel al ședinței comitetului cercual din 25 Iulie a. c. se iau spre scire.

Dnii Val. Pop, T. Ciortea, Gavr. Pop și Dr. Vict. Poruțiu se declară membri ordinari ai Asociațiunii.

D. u. s.

Iosif Sterca Șuluțu m. p., vicepresident. Dr. Beu m. p., secretar II. — S'a verificat. Sibiiu 31 Octobree 1901. — Dr. Eus. R. Roșca m. p., dir. sem. Ioan Crețu m. p. Dr. Octavian Russu m. p.

DIN DESPĂRȚEMINTE.

Desp. „Cluj“. Fostul comitet cerc. a ținut dela 10 August 1899 până în 21 Ianuarie 1900 șease ședințe, ocupându-se cu afaceri curente și achitându-și tributul de pietate față de marinimoșii fondatori *Johana Bădilă* și *Ioan Petran*, mijlocind celebrarea parastaselor, la cari numitul comitet a asistat. Numărul membrilor a rămas aproape același ca mai înainte, întrucât în locul celor, cari au răposat, au părăsit Clujul ori au abđis de a fi membri ai acestui desp., s'au înscris alții. Anume: sunt de present 2 membri fondatori, 3 membri pe viață și 16 ordinari, în total 21.

În ședința dela 21 Ian. 1900 fostul comitet cerc. a abđis și în urma unei diferințe, ce s'a ivit între dînsul și comitetul central din cauza unei sume de K 100— care comitetul desp. și adunarea cerc. au decis să o încasseze dela dl fost director al desp. *Basilii Podoaba*, și la care comitetul central din motive ponderoase — în cele din urmă s'a opus.

În 12 Dec. 1900 s'a ținut adunarea cerc. pentru reorganizarea desp. sub presidiul dlui delegat al comitet. centr. *Dr. Corn. Diaconovich* alegîndu-se director dl *Dr. Georgiu Ilea* avocat iar membri în comitet domnii: *Emeric Pop*, avocat, *Dr. Cassiu Maniu*, avocat, *Dr. Stefan Morariu*, avocat și *Dr. Alexandru Vaida*, mare proprietar și medic. Cu aceea ocasiune s'au încassat K 42— taxe, cari s'au trimis comitetului central. —

Desp. „Comloș-Sân-Miclăuș“ — despărțemînt nou fiind — a luptat cu greutățile începutului și astfel nu a putut să ajungă la rezultate mai însemnate. În adunarea cercuală din 12 Maiu a. c. s'a ales director al despărțemîntului în locul dlui *Paul Miulescu*, protopresbiter, dl *Dr. Nestor Oprean*, avocat în *Sân-Miclăușul-mare*, iar membrii ai comitetului cerc. dd. *Paul Miulescu*, *Ioan Popoviciu*, *Vasilii Deciu* și *Paul Fumor*. *Desp.* are de present 13 membri ordinari. Sperăm. că acest desp. se va reculege și va păși pe urmele bravelor desp. surori din *Bănat* desvoltând activitate rodnică pentru interesele Asociațiunii și peste tot ale poporului nostru din aceea regiune.

Desp. „Mociu“, și-a început activitatea în decursul anului 1899. În decursul anului 1900 a ținut o ședință de comitet la 24 Iunie și adunarea cercuală la 12 August. Această adunare a fost destul de bine cercetată, și atât rezultatul moral cât și cel material a fost mulțămitor. Cu aceea ocasiune s'au înscris 19 membri noi: 1 pe viață, 11 ordinari și 7 ajutători, încasându-se suma de K 420.—, din care K 376.— s'au transpus comitetului central. Cu aceasta ocasiune s'a arangeat și o petrecere socială, al cărei venit destinat în favorul despărțemîntului a fost neînsemnat — abia K 3'86, dar cu atât mai mare a fost câștigul moral, succedînd a

aduna la un loc inteligența română resfirată în comune la distanțe considerabile și cu comunicațiune grea, și prin aceasta a-i concentra la o comună lucrare mai mănoasă în viitor. Comitetul cercual s'a nisuit a înființa și *agenturi comunale*, dar din cauza lipsei de oameni sciutori de carte, până acum nu i-a succes, — își ține însă de datorință ca în viitor și în această privință să facă tot posibilul.

Desp. „Oravița“. *Comitetul cerc.* a ținut numai o ședință în 11 Aug. 1900 n., în care s'au pertractat afaceri curente. *Adunarea cercuală* era să se țină la 2 Sept. 1900 n. în Sasca-montană; dar, la dorința inteligenții din Sasca, cu trei zile înainte de acel termin biroul a trebuit să revoace ținerea adunării, rămânând ca inteligența de acolo să hotărască timpul potrivit pentru ținerea adunării. Însă imediat după acest termin s'au ținut în aceste părți 2 adunări mari, și anume: în 9 Sept. adunarea gener. a Asoc. la Băile-Herculane, iar în 9 Sept. adunarea generală a „Reuniunii inv. rom. gr.-or. din diecesa Caransebeșului“ în Oravița, la care a participat mult public din jurul Oraviții și al Săschiei. În urma acestora inteligența din Sasca nu a mai designat alt termin potrivit pentru ținerea adunării cercuale și — apropiindu-se iarna — biroul nu a mai putut convoca adunarea cerc. în 1900, ei a rămas ca în adunarea din 1901 să se pertracteze și agendele destinate pentru cea din 1900.

În 1900 s'au înființat 2 *agenturi*, anume: în Sasca-montană și în Iertof. Cea din Sasca s'a înființat la 29 Iuliu sub conducerea delegatului comitetului cercual, dl Dr. Mihaiu Gropșan, alegându-și de președinte pe dl Ioan Murgu preot. Cu acel prilej s'au ținut 3 disertațiuni: „*Despre necesitatea activității omului în viața pămîntească*“ de dl Ioan Murgu, „*Despre lux și superstițiuni*“ de dl inv. Nicolau Mircea, și „*Din economia națională*“ de dl Sofronie Liuba, inv. în Maidan. Agentura din Iertof s'a înființat la 23 Sept. 1900 sub conducerea d-lui Dr. Petru Cornean, ca delegat al comitet. cerc., alegându-se președinte dl preot Teodor Panciovan. În această ședință a vorbit dl Dr. Cornean „*Despre mențiunea și scopul Asociațiunii*“, arătând totodată și *însemnătatea agenturilor* în special. Apoi s'a încredințat agenturii acuirarea de membri și înființarea unei biblioteci populare. La *Cassa despărțământului* au intrat dela 1 Ian. până la 31 Dec. 1900 în total K 1328-91 și au eșit K 1195-40, deci un sald de K 133-51, care s'a adaus la capitalul depus de K 189-08 și astfel la „Oraviciana“ se află depusă în libelul Nr. 1743 suma de K 322 59, comitetului central s'au administrat în decursul an. K 1084. Spesele de birou le-a purtat și în 1900 banca „Oraviciana“. *Desp.* a avut în 1900 următorii membri: 4 fundatori, 15 pe viață, 51 ordinari și 26 ajutători, în total 96.

Ad Nr. 790—1901.

Proces verbal

din 7 Novembre 1901. Ședința ordinară a comitetului central al Asociațiunii.

President: *Iosif St. Șuluțu*. — Notar: *Dr. Ilie Beu*. — Membrii prezenți: *Ars. Bunea, Partenie Cosma, Ioan Crețu, Nicolau Ivan, Dr. At. Marienescu, Dr. Ilarion Pușcariu și Dr. Eusebie R. Roșca*

225. Cu verificarea procesului verbal al ședinței de ați

Se încredințează domnii Nicolau Ivan, Dr. At. Marienescu și Dr. Ilarion Pușcariu.

226. (784—1901). Cassarul prezintă *conspecțul intratelor și eșitelor la cassa Asociațiunii până inclusive 30 Septembrie 1901*, care este următorul:

	Intrate	Eșite	Starea cassei
a) fondul gen. în numărar	K 25846·68	K 18285·80	K 7560·88
fondul gen. în hârtii	800—	—	—
b) fundațiunea Bădilă	1281·38	105·43	1175·95
c) fondul Barițiu	3455·31	1465·40	1989·91
d) fundațiunea Basiota	458·45	20·10	438·35
e) Casa națională	29000·90	16935·14	12065·76
f) depositul Deva	488·85	—	488·85
g) fundațiunea Dobâca	367·25	100·20	267·05
h) " G. B. V.	1047·08	3·80	1043·28
i) " Galianu	618·92	120·40	498·52
k) Averea lui Avram Iancu	1858·84	—	1858·84
l) fundațiunea Marinoviciu	721·41	120·40	601·01
m) " Dr. Moga	647·74	80—	567·74
n) depositul Mureșianu	718·83	—	718·83
o) lăsăm. Oltean	7126·22	2743·40	4382·82
p) fundațiunea Popu-Maior	694·04	—	694·04
r) " Riureanu	590·68	60—	530·68
s) fondul cultural al despărț. „Timișoara“	1075—	1075—	—

Conspecțul prezentat se ia spre scire.

227. (778—1901). Se prezintă *conspecțul restanțelor de didactru și taxe de întreținere la școala civilă de fete și internatul împreună cu aceasta*. Se constată, că toate restanțele până inclusive anul școlar 1900—1 dau suma de K 1404·88; restanțe mai mari sunt la eleve Sidonia Todescu, K 254·58 din anul școlar 1894—5, și Eugenia Mețianu, K 349·32 din anul școlar 1897—8.

Direcțiunea școlii propune, ca elevei Elisaveta Savu, fiica unui învățător sărac, să i-se ierte restanța de didactru din anul școlar 1900—1 în suma de K 40—.

Conspectul prezentat se ia spre scire.

În legătură se îndrumă direcțiunea școalei la stricta observare a decisiunii Nr. 150 lit. d) din 13 Iulie 1899, în sensul căreia în internat nu se pot primi elevele înainte de achitarea restanțelor din taxele de întreținere și didactru pe anul premergător, iar ce privește restanțele elevelor, cari au părăsit școala, părinții au să fie provocați a achita pretensiunile școalei până la 1 Novembre, și în fine direcțiunea școalei să nu elibereze documentele elevelor până după achitarea restanțelor.

Eleva Elisaveta Savu se dispensează de didactrul restant pe anul școlar 1900—1901.

228. (750—1901). Direcțiunea școalei civile de fete înaintează scrișoarea *d-șoarei Elena Cunțanu* ddo 17 Octobree a. c., prin care aceasta declară, că primesce angajamentul de a preda în anul școlar curent musica vocală la școala civilă de fete. Comunică totodată, că *d-șoarei El. Cunțan* i-s-au împărtășit dispozițiile statutului și regulamentului școalei și planul de învățământ.

Spre scire.

229. (756—1901). *Di Nicolau Togan*, administrator protopopesc, anunță cu data 26 Octobree a. c., că se retrage din comitetul central al Asociațiunii.

Nefind comitetul central competent a primi demisiunea membrilor sei, aleși de adunarea generală, actul de demisiune se restituie *d-lui Nic. Togan* cu înștiințarea, că întru cât va crede de trebuință să-și presinte demisiunea la locul competent, anume la proxima adunare generală.

230. (751—1901). *Di Emanoil Mocean*, învățător în Almașul-mare, se roagă cu data 21 Octobree a. c., ca comitetul central să doneze câte 1 ex. din publicațiunile populare ale Asociațiunii pe sama bibliotecii școlare din acea comună.

Cererea se încuviințează, donându-se câte 1 ex. din următoarele cărți: I. Löser, Istoria agriculturii; D. Bardoși, Regulament de serviciu; I. Pop Reteganul, Povești din popor; S. Stoica, Higiena copilului; Dr. Il. Pușcariu, Principii din pedagogia generală; Foișoara „Telegrafului Român“ pe anii 1876 și 1877; I. Pop Reteganul, Povestiri din viața țăranilor, vol. I și II.

231. (762—1901). *Di Dr. Ilie Daianu*, profesor în Blaj, adresează cu data 26 Octobree a. c. comitetului central rugarea, ca să binevoască a procura pe sama bibliotecelor populare un număr mai mare din broșura „Supplex Libellus Valachorum“, oferind 20% reducere la prețul de K. 1.—. Acelaș favor l'ar face Asociațiunii și când ar cumpăra mai multe exen.

plare din următoarele scrieri, editate de D-Sa: a) Castelul din Carpați, roman din viața poporului românesc, de Jules Verne; b) Mama sftului Augustin de episcopul Emil Bougaud; și c) Cartea Durerii, de același.

Se decide a se procura, în contul „Fondului G. Barițiu“, pe sama bibliotecelor populare ale Asociațiunii 50 ex. din „Supplex Libellus Valachorum“.

232. (769—1901). „Furnica“, cassă de economii în Făgăraș, trimite K 300.— ca rată ultimă din taxa de membru fondator al Casei naționale.

Se ia act cu plăcere.

233. (666—1901). *Direcțiunea despărțământului „Orade“* înaintează *procesul verbal al adunării cercuale*, ce s'a ținut la 8 Septembrie a. c. în comuna Bratca. Din acesta se constată următoarele:

1. s'au prezentat și luat spre scire raportul despre activitatea comitetului dela întemeierea despărțământului și rațiociniul casei pe același timp; în legătură s'a stabilit un proiect de budget pe 1901—2, ale cărui detalii însă lipsesc în procesul verbal;

2. s'au înscris: a) membru pe viață achitând întreagă taxa dl Iosif Moldovan, preot în Ortiteag: b) membrii ordinari dnii Corneliu Abrudan, Gavriil Lungu, Teodor Stanca, Stefan Sipos, preoți, Avram Igna și Stefan Tulvan, învățători;

3. cu această ocaziune s'a încassat suma de K 298.—;

4. Dl Andreiu Horvath a cetit disertația sa „Importanța literaturii populare“;

5. pentru noul period de trei ani s'au ales: director cercual dl Nicolau Zigre, iar membri în comitet dnii Iosif Roman, Toma Păcală, Dr. Florian Duma și Ioan Ghenț.

Procesul verbal se ia spre scire. Decisiunile aduse, între cari alegerea comitetului cercual, se aproabă cu excepțiunea budgetului pe 1901—2, care este a se înainta cu detaliile necesare. Dl Iosif Moldovan se declară membru pe viață al Asociațiunii și se prevede cu diploma prescrisă, dnii amintiți sub pct 2 lit. b) se declară membri ordinari ai Asociațiunii.

234. (673—1901). *Direcțiunea despărțământului „Sătmar“* înaintează cu data 15 Septembrie a. c. *procesul verbal al adunării cercuale*, ce s'a ținut în Jobjib la 11 August a. c. Se constată:

1. s'au prezentat și luat spre scire raportul general despre activitatea comitetului în anul expirat și rațiociniul casei, exprimându-se comitetului mulțămită pentru zelul, ce a dovedit între înprejurări critice;

2. cu această ocaziune s'a încassat suma de K 140.—;

3. s'au înscris membri ordinari noi dnii Dr. Teofil Dragoș, avocat și Ioan Serbac, preot;

4. pentru noul period de trei ani s'au ales: director cercual dl Georgiu Șuta, secretar dl Dr. Vasile Lucaciu, cassar dl Vasile Ardelean,

controlor dl Petru Doboși, iar membri în comitet dnii Dr. Felician Bran, Alexiu Popu, Constantin Lucaciu, Antoniu Gitta, Ioan Serbac și Ioan Pop;

5. Dl Const. Lucaciu a cetit o alegorie despre „Naie“, asemănând viața noastră culturală cu plutirea corabiei printre furtunile și valurile mării;

6. s'a decis, ca proxima adunare cercuală să se țină în comuna Turț.

Procesul verbal se ia spre scire cu aprobarea decisiunilor, indeosebi se aproabă alegerea comitetului cercual. Dnii amintiți sub 3 se declară membri ordinari ai Asociațiunii.

235. (675—1901). *Direcțiunea despărțământului „Deva“* înaintează cu data 15 Septembrie a. c. *procesul verbal al adunării cercuale*, ce s'a ținut în Hondol la 8 Septembrie a. c. Se constată:

1. s'au prezentat și luat spre scire raportul despre afacerile despărțământului dela adunarea cercuală din 1899 încoace și rațiociniul cassei;

2. pentru noul period de trei ani s'au ales: director cercual dl Dr. Al. L. Hosszu, iar membrii în comitet dnii G. Romanul, G. Oprea, Al. Moldovan sen. și P. Mihuțiu, cassar dl Al. Moldovan sen., notar dl Dionisiu Ardelean și controlor dl Alex. Moldovan jun.

3. s'au înscris membri ordinari noul dnii Simion Curiac preot, Sabin Piso, proprietar, Petru Gabor, preot, Vasile Pipoș, protoPOP, Iosif Bucureștean, hutman, și Dr. George Măcelariu, cand. de avocat.

Procesul verbal se ia spre scire. Alegerea comitetului cercual se aproabă. Dnii amintiți sub 3 se declară membrii ordinari ai Asociațiunii.

236. (677—1901). *Direcțiunea despărțământului „Mediaș“* înaintează cu data 18 Septembrie a. c. *procesul verbal al adunării cercuale*, ce s'a ținut în Mediaș la 1 Septembrie a. c. Se constată:

1. s'au prezentat și luat spre scire raportul despre activitatea comitetului în anul expirat și rațiociniul cassei;

2. s'a încassat suma de K 60.—;

3. s'a decis ca în viitor adunările anuale să se țină în diferitele comune ale despărțământului.

Procesul verbal se ia spre scire cu aprobarea decisiunilor.

237. (682—1901). *Direcțiunea despărțământului „Oravița“* înaintează cu data 18 Septembrie a. c. *procesul verbal al adunării cercuale*, ce s'a ținut în Sasca-montană la 15 Septembrie a. c. Se constată:

1. s'au prezentat și luat spre scire raportul general al comitetului și al cassariului pro 1900;

2. budget pe 1902 nu s'a votat, ci întrebuințarea sumei disponibile s'a lăsat la buna chibzuială a comitetului;

3. pentru noul period de trei ani s'au ales: director cercual dl Dr. Petru Cornean, iar membri în comitet dnii Victor Poruț, Ioan E. Țăran, Baltezar Muntean și Dr. Alexandru Coca, secretar dl Dr. Mihaiu Gropșan și cassar dl George Dragoescu;